DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Dzisiejszy numer liczy 8 str. | Naczelny Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 12-2 w poł. Rękopisów Redakcja nie zwraca | Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza. Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11 | Konto czekowe P. K. O. Nr. 160-315. Telefony Redakcji dziennej 747, 748. Telefon Redakcji nocnej 749. | Cena numeru w Toruniu i na prowincji gr. 20

Oddziały: Gdańsk, Kaszubski Rynek 21, tel. 214-94 — Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 — Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9, tel. 442. Wejherowo, ul. Gdańska 4, tel. 64, — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, — Inowrocław, ul. Marsz. Piłsudskiego 4a, tel. 602.

Rok V. Toruń, czwartek 13 kwietnia 1933 Nr. 86

Nie wszystkie drogi prowadzą do Rzymu

Mussolini knuje jakieś nowe „pomysły" międzynarodowe

Projekt nowej konferencji w Wenecji — Nagły wyjazd Dolfusa do Rzymu

Rzym, 12. 4. (PAT). Premjer Mussolini przyjął wczoraj ministra Goeringa, a następnie odbył konferencję z niemieckim ambasadorem w Rzymie von Hasslem.

Wiedeń, 12. 4. (PAT). Prasa wiedeńska obszernie komentuje **NIEOCZEKIWANĄ PODRÓŻ KANCLERZA DOLFUSA DO RZYMU.**

„Die Stunde" twierdzi, że kanclerz Austrji wyjechał do Rzymu na zaproszenie rządu włoskiego. Zdaje się, że Mussolini przygotował ważne koncepcje polityczne, w których zagadnienia środkowo-europejskie, obchodzące przedewszystkiem Niemcy i Austrję odgrywają pewną rolę. Pobyt Papena i Goeringa w Rzymie pozostaje w związku z planami Mussoliniego w dziedzinie polityki zagranicznej. Jest rzeczą zrozumiałą, że kanclerz Dolfus pragnie być obecny przy rozmowach rzymskich, dotyczących Europy środkowej.

Drugim motywem podróży kanclerza Dolfusa są sprawy handlowe, dotyczące stosunków gospodarczych między Austrją a Włochami.

„Wiener Allgemeine Ztg." dowodzi, że podróż Dolfusa do Rzymu oznacza dalsze zbliżenie Austrji do Włoch i oziębienie stosunków austrjacko-francuskich. W Rzymie omówione będzie także przyszłe stanowisko rządu austrjackiego wobec narodowych socjalistów.

Chrześcijańsko-społeczny „Weltblatt" zaznacza, że kanclerz Dolfus pragnie w Rzymie przygotować teren do rokowań w sprawie konkordatu. Niektóre dzienniki podkreślają, że Dolfus odbędzie z Mussolinim również i naradę w sprawach politycznych. Dalej dziennik pisze, że jest rzeczą zrozumiałą, że w Rzymie omówione będą między kanclerzem Dolfusem a bawiącymi tam niemieckimi mężami stanu sprawy, dotyczące Niemiec, Austrji i Europy środkowej.

Berlin, 12. 4. (PAT). Prasa niemiecka przywiązuje duże znaczenie do rozmów niemiecko-włoskich, które odbywają się obecnie w Rzymie. Według projektu Mussoliniego, dalszy ciąg obrad politycznych ma być przeniesiony do Wenecji. Mussolini miał wyrazić żądanie spotkania się tam z kanclerzem Hitlerem.

Mówi się również o chęci Mussoliniego odbycia narad z premjerem Francji Daladierem oraz z delegatami rządów Małej Ententy.

Podając tę wiadomość, prasa niemiecka podkreśla, że z niemieckiego punktu widzenia należy przedewszystkiem oczekiwać rezultatów obecnych rozmów rzymskich. W każdym razie między Włochami i Niemcami istnieje ścisły front, który najlepiej zaznaczył się, — zaznaczają dzienniki — na konferencji rozbrojeniowej.

Paryż, 12. 4. (PAT). „Ere Nouvelle" w artykule redakcyjnym zwraca uwagę na coraz ściślejsze wzajemne przenikanie się ideologji hitlerowskiej i faszystowskiej. Spotkanie Goeringa z ministrem lotnictwa Włoch generałem Balbo symbolizuje ten kontakt w dziedzinie lotnictwa i niezadługo Francja dowie się, że obie organizacje ogłoszą konieczność wzajemnej współpracy.

Berlin, 12. 4. (PAT). Towarzyszący Goeringowi w podróży do Rzymu sekretarz stanu w komisarjacie lotnictwa Mülch udzielił przedstawicielom prasy niemieckiej wyjaśnień na temat celu wizyty ministra Goeringa. Przedewszystkiem jest to złożenie rewizyty włoskiemu ministrowi lotnictwa Balbo, z którym między Goeringiem odbędą się konferencje. Omawiane mają być różne kwestje z zakresu lotnictwa oraz wizyty eskadry włoskiej w Berlinie w drodze powrotnej z lotu do Ameryki, projektowanego latem br. Pozatem poruszone mają być zagadnienia meteorologiczne, związane zwłaszcza z działalnością hamburskiej stacji meteorologicznej, która specjalizuje się w informowaniu na odległość przy przelotach do Kanady i Ameryki Północnej. Do współpracy z tą stacją ma być wciągnięty specjalista włoski. Wreszcie tematem obrad ma być sprawa komunikacji lotniczej między Niemcami i Włochami.

Herriot na pokładzie „Ille de France" uda się do Ameryki

Paryż, 12. 4. (PAT). Ministerstwo spraw zagr. podaje, że Herriot, udając się do Waszyngtonu, opuści brzegi Francji dnia 17 kwietnia br. na pokładzie okrętu „Ille de France".

Problem „nowych Niemiec" przedstawia Papen w Watykanie

Rzym, 12. 4. (PAT). Wicekanclerz Papen i minister Goering będą przyjęci w dniu dzisiejszym przez Ojca św. na oddzielnych audjencjach.

Berlin, 12. 4. (PAT). W związku z wczorajszą konferencją w Rzymie między sekretarzem stanu kardynałem Pacellim a wicekanclerzem Papenem, prasa niemiecka z naciskiem wskazuje, że problem „nowych Niemiec" spotkał się ze zrozumieniem u bylego nuncjusza papieskiego w Berlinie. Wprawdzie nie udało się jeszcze osiągnąć we wszystkich kwestjach porozumienia, nie mniej jednak wyniki dotychczasowych rozmów uważać należy za cenną podstawę do dalszych pertraktacyj, zmierzających do zbliżenia między Watykanem a obecnym rządem Rzeszy.

Następne spotkanie między Pacellim a Papenem przewidziane jest w środę.

Berlin, 12. 4. (PAT). W berlińskich kołach politycznych krążą pogłoski, że **w Rzymie przebywa obecnie przewodniczący niemieckiego stronnictwa centrowego ks. prałat Kass. Pobyt jego w stolicy Włoch w momencie przebywania tam wicekanclerza Papena i ministra Goeringa wywołał olbrzymie zainteresowanie.**

Parlamentarna frakcja centrum zwołana została na posiedzenie dnia 27 kwietnia r. b. Na porządku dziennym obrad znajduje się referat o sytuacji politycznej i wybory władz.

Paryż, 12. 4. (PAT). Z Rzymu donoszą, że w czasie audjencji u sekretarza stanu kardynała Pacelliego, wicekanclerz Papen przedstawił m. in. **projekt utworzenia w Niemczech stronnictwa katolickiego niezależnego od centrum.**

Czy Rada Ligi może i będzie interwenjować w Niemczech?

Zainteresowanie Izby Gmin sytuacją w Niemczech

Londyn, 12. 4. (PAT). Minister spraw zagranicznych sir John Simon, odpowiadając w izbie gmin na interpelacje w sprawie wiódków interwencji Ligi Narodów na rzecz prześladowanych w Niemczech, oświadczył co następuje:

Rada Ligi Narodów ustaliła w swoim czasie, że procedura art. 11 paktu normalnie nie powinna być stosowana w wypadkach, dotyczących ochrony mniejszości i winna być brana w rachubę tylko w poważnych wypadkach, które wywołują wrażenie, że istnieją fakty, mogące zagrażać utrzymaniu pokoju pomiędzy narodami. Wątpliwem się zdaje, czy art. 11 może być stosowany do sprawy traktowania mniejszości żydowskiej na G. Śląsku. Co dotyczy konwencji polsko-niemieckiej z r. 1922, to nie jest mi wiadome, czy nastąpiło jakiekolwiek wystąpienie do Rady Ligi Narodów na tej podstawie, że mniejszość żydowska została pozbawiona swoich praw z tej konwencji wypływających.

W związku z powyższem oświadczeniem ministra Simona, jeden z posłów Labour Party zapytał, czy w razie podjęcia przez kogokolwiek akcji art. 11 paktu lub na podstawie konwencji polsko-niemieckiej opinja publiczna zostanie o tem powiadomiona oraz czy obecna sytuacja między Polską a Niemcami nie jest dość poważna, aby taką akcję uczynić pożądaną.

Odpowiedź ministra Simona brzmiała: **Nie wiem dokładnie, jaka jest procedura w takim wypadku, ale mogę zapewnić, że gdyby sprawa została przekazana Lidze Narodów na podstawie art. 11, to zostałoby to podane do wiadomości publicznej.**

Odpowiedzi ministra Simona jakkolwiek wymijające, są jednak o tyle znamienne, że brytyjski minister spraw zagranicznych nie odrzuca możliwości poparcia przez Wielką Brytanję wystąpienia innych mocarstw w Lidze Narodów w sprawie prześladowania Żydów.

Wspólny front państw dłużniczych

domaga się odroczenia płatności czerwcowej raty amerykańskiej

Paryż, 12. 4. (Pat). Agencja Havasa donosi z Waszyngtonu, że rozeszły się tam pogłoski, jakoby **państwa dłużnicze miały utworzyć wspólny front i zażądać od Stanów Zjednoczonych odroczenia płatności raty, przypadającej w dn. 15 czerwca r. b. do czasu aż będą znane rezultaty światowej konferencji ekonomicznej.**

W rządowych kołach amerykańskich twierdzą, że **prezydent Roosevelt odrzuci taką propozycję**, a przywódca republikanów i demokratów w kongresie wypowiedzieli się za **koniecznością wpłacenia przez państwa dłużnicze w dn. 15-go czerwca 41.152.840 dolarów tytułem spłaty kapitału oraz 103.026.834 dol. procentów.**

W razie, gdyby ogłoszone moratorjum okazało się niemożliwe, niektóre państwa dłużnicze mają zażądać od Stanów Zjedn. **odroczenia płatności raty na okres 90 dni**, co według ustawodawstwa amerykańskiego może być dokonane bez specjalnego zezwolenia kongresu. Prezydent Roosevelt przed rozpoczęciem rozmów w kwestji długów pragnie zapoznać się przedewszystkiem ze stanowiskiem państw europejskich w sprawie ewentualnych ustępstw w dziedzinie handlu.

W przededniu konferencji 4 mocarstw

Berlin, 12. 4. (Pat). Prasa hugenbergowska utrzymuje, że rząd francuski czyni wysiłki, **aby jak najprędzej doprowadzić do zwołania konferencji czterech mocarstw, w której wzięłyby udział jako przedstawiciele Francji, Anglji, Włoch i Niemiec premjerzy tych państw, a ponadto delegat Stanów Zjednoczonych Norman Davis w charakterze obserwatora.**

Blok słowiański

Wiedeń, 12. 4. (PAT). Korespondent białogrodzki „Neue Freie Presse" donosi, że propozycje włoskie w sprawie paktu czterech mocarstw wywołały w Jugosławji nieoczekiwany efekt i złagodziły przeciwieństwa wewnętrzno-polityczne kraju. W polityce wewnętrznej daje się zauważyć tendencja do porozumienia między Chorwatami a Słowakami. Opozycyjna prasa chorwacka i słoweńska występuje energicznie przeciwko planowi włoskiemu. **Koła słoweńskie i chorwackie wysuwają projekt utworzenia bloku słowiańskiego, ściślejszego sojuszu z Polską i porozumienia z rządem sowieckim.**

Japonja weźmie udział w waszyngtońskich naradach gospodarczych

Tokjo, 12. 4. (PAT). Na wczorajszem posiedzeniu gabinetu zapadła decyzja **przyjęcia zaproszenia prezydenta Roosevelta do wzięcia udziału we wstępnych międzynarodowych rozmowach gospodarczych w Waszyngtonie.** Delegacja japońska wyjedzie do Waszyngtonu prawdopodobnie w połowie maja. Jako kandydaci, którzy wejdą w jej skład są wymieniani: minister finansów Takahassi, minister spraw wewnętrznych Yama Moto oraz hrabia Ishi.

Papen — stałym reprezentantem Niemiec na konferencjach międzynarodowych

Berlin, 12. 4. (PAT). W kołach politycznych przewidują, że **wicekanclerz Papen po ustąpieniu ze stanowiska komisarza Prus obejmie stałą reprezentację Rzeszy na konferencjach międzynarodowych.** Wstępem do tej nowej działalności Papena jest jego wyjazd do Rzymu, pozatem wicekanclerz rozszerzy ma agendy swego resortu na współpracę z innemi ministerstwami w zakresie wykonania reformy ustroju i administracji Rzeszy.

Goering — premjerem Prus

Berlin, 12. 4. (PAT). Kanclerz Hitler jako namiestnik w Prusach mianował **ministra dr. Goeringa premjerem pruskim.** O nominacji dr. Goering, przebywający obecnie w Rzymie zawiadomiony został telegraficznie. Skład gabinetu pruskiego nie ulegnie zmianie, gdyż **minister Goering nadal zatrzyma tekę ministra spraw wewnętrznych.** Jednocześnie ustąpił ze swego stanowiska komisarza Rzeszy dla Prus wicekanclerz Papen.

Tyrolczycy nie chcą słyszeć o hitleryźmie

Wiedeń, 12. 4. (PAT). Dzienniki wiedeńskie donoszą, że tyrolski rząd krajowy odmówił bawarskiemu ministrowi oświaty Schlemowi pozwolenia na przyjazd do Insbrucka i **wygłoszenia tam mowy na zebraniu narodowych socjalistów.**

Bankructwo socjalizmu

Socjaldemokracja niemiecka i junkrzy pruscy

W najnowszej swej książce (wydanej pod tytułem „Bracia-wrogowie“) zajmuje się hr. Sforza bardzo obszernie przeobrażeniami politycznemi, zachodzącemi w Niemczech. Książka „Bracia-wrogowie“ została napisana wprawdzie przed 5 marca, a więc przed definitywnem zwycięstwem Hitlera, ale już wówczas „koalicja weimarska“ znajdowała się w agonji, a Papen i Hitler szykowali się do zagarnięcia pełni władzy.

Hr. Sforza udowadnia w bardzo obszernym wywiadzie, że klęska II-giej Międzynarodówki w Niemczech jest tylko następstwem błędów, które szefowie partji przed wojną światową, podczas niej i po niej popełniali.

Z polskiego punktu widzenia ciekawe są niezmiernie uwagi hr. Sforzy o opiece, którą cieszyli się nieprzejednani wrogowie Polski — junkrzy pruscy ze strony socjalistów niemieckich.

Jak wiadomo, bezpośrednio po zakończeniu wojny, wodzowie socjalizmu niemieckiego objęli władzę w Niemczech i prezydentem Rzeszy został Ebert. Władza wykonawcza była więc w ich ręku — ale całej warstwie junkierskiej nietylko włos z głowy nie spadł, lecz **wprost przeciwnie, cieszyła się ona protekcją „nowych panów“.** Cała kamaryla dworska Wilhelma II, wszyscy poplecznicy absolutyzmu monarchistycznego, otrzymali **generalne rozgrzeszenie.** Ba, co więcej, republikanie wszystko zrobili, by ich zaopatrzyć w **dostatnie, wygodne życie** na emeryturze politycznej. Najzaciekłejsi junkrzy, przebrani w mundury generalskie, najciemniejsi brandenburscy i połabscy baroni i latyfundyści zostali uratowani przez tych osobliwych „rewolucjonistów“, którzy po załamaniu się monarchji w listopadzie 1918 roku organizowali nową, republikańską Rzeszę. **Wszystkim najbardziej zapiekłym wrogom republiki, Ludendorffom, v. Eppom** itd. **powyznaczano obfite pensje; a z całym spokojem tolerowano, że najskrajniejsza reakcja poczęła się przeciw republikańskiemu państwu organizować i — spiskować.**

Zaślepienie doszło do tego stopnia, że, gdy pierwszy prezydent Rzeszy, socjalista Ebert umarł — socjaliści dopomogli do wyboru głowy państwa **bożyszcza nacjonalizmu i junkierstwa,** von Hindenburga, o którym chyba wiedzieli, że w 80-tym roku życia nie zmieni zakorzenionych głęboko w jego naturze przekonań.

A junkrzy — pisze hr. Sforza — doskonale umieli **grać na strunie patrjotyzmu.** Podawali się **za pionierów niemczyzny na Wschodzie, strażników granicznych przeciw fali słowiańskiej.** Nie przeszkadzało to im oczywiście niemieckich chłopów opłacać tak głodowemi pensjami, że masowo dezerterowali; oczywiście, tych dezerterów junkrzy zastępowali **polskimi chłopami, którzy ich mniej kosztowali...** Wskrzeszenie Polski było gratką dla junkrów, a zwłaszcza niebezpieczeństwo „polskiego Pomorza“: pod tym płaszczykiem junkrzy domagali się wciąż, „konieczności państwowych“ dla swych kieszeni.

Pod pozorem tych „konieczności państwowych“ zaczęli junkrzy doić kasę państwową. Już **czasy inflacji uwolniły ich od długów w wysokości 23 miljardów marek.** Potem jak z rogu obfitości zaczęły się sypać kredyty.

„Im więcej pieniędzy otrzymywali — pisze hr. Sforza — tem więcej domagali się. Wszystkiego używali jako wybiegu, by **dobierać się do kasy państwowej.** Otto Braun, pruski premjer do r. 1932, otwarcie przyznał, że **pomoc rządowa dla junkrów Prus Wschodnich między 1924 a 1928 osiągnęła sumę miljarda marek.** W r. 1931 wszczęto akcję „oddłużenia“ junkrów; uczyniono to w bardzo prosty sposób: **państwo zapłaciło za nich dwa i ćwierć miljarda marek. A komisarz** rządu dla wschodnich prowincyj, Treviranus, **oświadczył 17 marca 1931 przed komisją parlamentarną otwarcie, że junkrzy ani grosza z tych pieniędzy nie zwrócą...**

Zgrabne wyzyskiwanie hasła o „**niebezpieczeństwie polskiem**“ budziło zazdrość latyfundystów w **całych Niemczech.** Ziemianie oldenburscy idąc ich wzorem, nie chcieli pozostawać w tyle: **czyż niema „niebezpieczeństwa holenderskiego“?** W Szlezwiku znów ziemianie głosili, że istnieje **„niebezpieczeństwo duńskie“...**

Doszło wreszcie do tego, że socjaliści swą lekkomyślną szczodrobliwością nietylko ratowali egzystencję junkrów, ale **wogóle załatwiali wszystkie materjalne kłopoty najbardziej reakcyjnych kapitalistów.**

„Następujący przykład — pisze hr. Sforza — jest może najbardziej charakterystyczny. **Bank Wschodni dla handlu i przemysłu, który przed 70-ciu laty został założony w Poznaniu w celu odpolszczenia tej prowincji,** a po wojnie został przeniesiony do Berlina, znajdował się w r. 1928 w niezwykle krytycznej sytuacji, spowodowanej bardzo niepoprawną gospodarką prezesa zarządu tego banku, **Hugenberga,** przywódcy partji niemiecko narodowej. Kanclerzem wtedy był w Niemczech socjalista Herman Müller — i on to udzielił bez żadnych zastrzeżeń gwarancji rządu dla bankrutującego banku i **uratował swego największego wroga przed skutkami finansowemi, a również i kryminalnemi...**“

Stosunek II-ej Międzynarodówki względem nacjonalistycznego junkierstwa pruskiego jest rzeczywiście przedziwny! Nietylko bowiem socjaldemokracja **niemiecka żywi gorące uwielbienie dla junkierskiego „materjalistycznego“ pojmowania dziejów. Przecież p. Vandervelde jeden z pierwszych i to tak niedawno pośpieszył na odsiecz hitleryzmu, objawiając światu, że krajem teroru jest przedewszystkiem ...Polska — nie Niemcy. Towarzysz Leo Blum ze swej strony czyni, co może.** Protestuje przeciw bojkotowi towarów niemieckich we Francji, proponuje natomiast środki... perswazji moralnej. **Nasi socjaliści również dziwnie biorą wodę do ust, gdy chodzi o hitlerowskie Niemcy.**

Oto wszechświatowy socjalizm na usługach niemieckiego nacjonalizmu!

Skandal w „Osthilfe“

Rewelacje prasy sowieckiej

W ostatnim czasie daje się zauważyć charakterystyczne **zaostrzenie tonu prasy sowieckiej wobec Niemiec.** Wypadki w Niemczech są komentowane w formie coraz ostrzejszej i coraz bardziej krytycznej wobec Niemiec. Najnowszym przykładem nowego tonu w polemice prasowej jest ostatni komentarz „Prawdy“ do wiadomości o **zaniechaniu śledztwa w sprawie nadużyć w Osthilfe.** „Prawda“ pisze, że „w skandalu tym były zamieszane **wszystkie filary obecnego regime'u w Niemczech.** Podpalenie Reichstagu wypadło **w samą porę, dziwnym bowiem trafem spłonęła właśnie ta część gmachu, gdzie znajdowały się materjały komisji śledczej w sprawie Osthilfe.** Zatem dowody zginęły w ogniu, **a wysoko sytuowani złodzieje uważają,** że uszli bezkarnie“.

Na innem miejscu w artykule wstępnym również piszemy o skandalicznej gospodarce junkrów pruskich.

Bezrobotni w Anglii

Liczba bezrobotnych w Anglji na dzień 20 marca wynosiła 2.776.184 osoby, czyli o 80.454 osoby mniej aniżeli w dniu 20 lutego br.

Biała księga angielska

Sprawa inżynierów oskarżonych przez Sowiety o szpiegostwo

W Londynie ogłoszono drugą „**białą księgę**“, zawierającą korespondencję dyplomatyczną za okres od 19 marca do 7 kwietnia w sprawie aresztowania urzędników Towarzystwa „Metropolitan Vickers“ w Moskwie. Przeważającą część tej korespondencji stanowią raporty, przesyłane przez ambasadora i charge d'affaires brytyjskiego w Moskwie ministerstwu spraw zagranicznych, a poświęcone śledztwu. Z dokumentów tych wynika, **że obywatele brytyjscy oskarżeni są o szpiegostwo, zdobywanie tajnych wiadomości i sabotaż.**

Jeden z aresztowanych inżynierów **Thornton, przechodził wielokrotnie niezmiernie długie i męczące badania, z których jedno trwało dwadzieścia jeden godzin.** Przeciwko samemu towarzystwu Metropolitan Vickers żadnych zarzutów nie wysunięto. Jak stwierdza raport charge d'affaires poselstwa angielskiego w Moskwie, 4 bm. **odbyła się konfrontacja Thorntona i Mac Donalda.** Mac Donald, jedyny z aresztowanych anglików, pozostający dotychczas w więzieniu, miał oświadczyć w czasie konfrontacji, że **Thornton doręczył mu 4500 rubli na akcję szpiegowską i że dostarczył on Thorntonowi informacyj, dotyczących fabryki broni w Złatouscie.**

Thornton założył przeciwko temu jaknajbardziej kategoryczne zaprzeczenie. Ambasador angielski w Moskwie jest zdania, że tego rodzaju zeznania mogły być jedynie **wymuszone w warunkach niesłychanie uciążliwych dla uwięzionych.**

Prasa sowiecka („Izwiestija“ i „**Prawda**“), nadzwyczaj ironicznie odpowiada na protesty rządu angielskiego i prasy angielskiej. Redakcyjny artykuł oficjalnych „Izwiestij“ poświęcony tej sprawie był **zatytułowany „Bez histerji“.** Artykuł ten przypomina między innemi, że sam szef angielskiej służby wywiadowczej w ZSRR opowiada w swych pamiętnikach, wydanych po jego śmierci przez jego żonę, jak **przygotował wyrzucenie w powietrze Kremlu i zajęcie Sownarkomu**“ (Rady komisarzy ludowych).

Widać z tego, że prasa sowiecka i sowieckie organa sądowe starają się już **zgóry przekonać opinję publiczną o tem, że angielscy inżynierowie nie zostali aresztowani przypadkowo,** ale tylko na podstawie realnych danych o ich „czynności sabotażowej“. Dzieje się tak dlatego, aby oskarżeni, o ile zachodzić będzie tego potrzeba, mogli **być ukarani,** albo jeżeli będą uwolnieni, aby wyrok uzasadniony został nie w tym sensie, jakoby oskarżeni byli niewinni, ale że **uwolnienie ich to wspaniały gest sądu sowieckiego.**

Niefortunne naśladownictwo

Pod powyższym nagłówkiem „Gazeta Polska“ zamieszcza następujące słuszne uwagi:

Od kilku dni odbywają się tu i ówdzie w Polsce demonstracje protestacyjne przeciw metodom używanym w Niemczech wobec mniejszości narodowych, przeciw represjom stosowanym w odniesieniu do pism drukowanych w języku n i e niemieckim, oraz przeciw gwałtom na osobach obywateli polskich, przebywających na terenie Rzeszy.

Oczywiście każdy może mieć te czy inne poglądy na moralną i polityczną stronę działalności władz lub stronnictw niemieckich. Oczywiście każdemu wolno dawać wyraz tym swoim poglądom w sposób n i e s t o j ą c y w s p r z e c z n o ś c i z p r a w e m. Ale dawanie wyrazu oburzeniu na czyjeś postępowanie — przez n a ś l a d o w a n i e tegoż postępowania jest w wysokim stopniu — mówiąc delikatnie — nielogiczne.

A właśnie takie naśladownictwo metod z poza granicy, miało miejsce w niedzielę w Łodzi, gdzie tłum próbował demolować lokal redakcji niemieckiego, legalnie wychodzącego pisma, oraz klasy niemieckiego, legalnie egzystującego gimnazjum. Również za tego rodzaju osłabione „echo“, powtarzające za panią matką hitlerowski pacierz — musimy uznać próby „konfiskat“ gazet niemieckich po kioskach, rozbijania witryn w kinach, wystawiających filmy niemieckie, itp.

Wszystko to jest niedopuszczalne. Wszystko to jest niemądre. Wszystko to jest szkodliwe. A wobec tego — oświadczamy zupełnie oficjalnie — wszystko t o n i e b ę d z i e t o l e r o w a n e.

*Jest to niedopuszczalne, ponieważ jest bezprawne. Wolno organizować bojkot towarów niemieckich. Bojkot taki jest tembardziej naturalny i zrozumiały, iż polityka Rzeszy wobec Polski od lat jest polityką wojny gospodarczej. Jeśli więc obywatele polscy nie zechcą kupować towarów niemieckich, to tylko w sposób czynny, każdy na własnym odcinku — wezmą udział w tej wojnie w roku 1925 przez Niemcy Polsce wypowiedzianej. Podobnie nikt nie może przeszkodzić związkom księgarskim, czy związkom sprzedawców pism, czy związkom biur filmowych w postanowieniu niesprowadzania filmów, książek, czy pism niemieckich. **Ale żaden obywatel nie może nikogo do tego z m u s z a ć, przez konfiskowanie pism czy tłuczenie szyb.***

Tak samo, jak z całą stanowczością występowaliśmy przeciw młodym „rycerzom zielonej wstęgi“, próbującym zbawić Polskę przez bicie żydów — tak samo musimy przestrzec walecznych Machabeuszy przed rozbijaniem stołów w niemieckich szkołach, czy linotypów w mniejszościowych niemieckich pismach. I przeciw nim wystąpimy z tą samą stanowczością. „Wojna dwóch mniejszości“ na terenie Polski (czego przedsmak mieliśmy właśnie w Łodzi) n i e u d a s i ę. W razie prób podjętych w tym kierunku: zarówno obwiepolacy z Ligi Zielonej Wstążeczki, jak i domorośli hitlerowcy z mniejszości niemieckiej, tłukący szyby w żydowskich sklepach, jak wreszcie zbyt wojowniczy żydzi, tłukący szyby w niemieckich pismach — będą zgodnie razem siedzieć w kozie. Albowiem wszelka mniejszość w Polsce cieszy się i cieszyć będzie j e d n a k o w ą opieką — tak samo niemiecka, jak i żydowska. Nikt nie może w Polsce ponosić szkód ze względu na swój język, swoje pochodzenie, czy swoją narodowość, ponieważ my, gospodarze Państwa, nie pozwolimy na to. Nielojalny zaś wobec Państwa obywatel będzie ponosił taką samą odpowiedzialność za swoje czyny bez względu na to czy należy do tej czy do owej mniejszości — czy też do większości etnicznej. Ale do odpowiedzialności pociągnie go wówczas Państwo i jego władza — a nie grupa „ochotników“.

To też zajścia w typie niedzielnych łódzkich musimy uznać nietylko za niedopuszczalne, lecz za niemądre i szkodliwe. Niemądre, gdyż w drodze awantur ulicznych napewno nie da się nic osiągnąć; nawet chińczycy przestali już wyruszać na wojnę z papierowemi smokami, mającemi przerazić nieprzyjaciela. Szkodliwe, gdyż wskazują na zaraźliwy wpływ metod stosowanych obecnie w Niemczech — na brak odporności wobec tego „prądu z zachodu“. A to właśnie naśladownictwo Niemiec — jest napewno n a j n i e f o r t u n n i e j s z e m n a ś l a d o w n i c t w e m.

Nie raz i nie z jednego powodu nerwy społeczeństwa będą wystawione na próbę, ale jeśli nawet młodzież — (jak tego piękny przykład dał Legjon Młodych w Warszawie) — potrafi zapanować nad namiętnościami — tembardziej wymagać tego wolno od całego społeczeństwa.

Nie odruchy bowiem lecz dyscyplina jest s i ł ą.

Mordercy Erzbergera

powrócą do „raju“ hitlerowskiego

Urząd prasowy Badenji ogłasza następujący komunikat:

Na podstawie ostatniego **dekretu o amnestji** Izba karna sądu krajowego w Offenburgu **umorzyła postępowanie przeciwko osobom, które brały udział w uprzątnięciu (beseitigung) Erzbergera.** Tem samem po długich latach osoby te będą mogły nienagabywane **powrócić znów na ziemię niemiecką.**

W związku z tem należy przypomnieć, że **Mateusz Erzberger,** jeden z najwybitniejszych polityków centrowych w Niemczech powojennych, był członkiem **delegacji niemieckiej, która podpisała Traktat Wersalski.** W pierwszych latach republiki niemieckiej piastował on kolejno urzędy wicekanclerza i ministra finansów. **Podobnie jak Rathenau zamordowany został Erzberger z wyroku tajnej monarchistycznej organizacji terorystycznej „Consul“** w roku 1921 w czasie pobytu w Szwarzwaldzie. Zamachy te wywołały w Niemczech **olbrzymie wzburzenie.**

Pod naciskiem mas rząd Rzeszy **wydał** wówczas **ustawę o ochronie republiki.**

Pod hitlerowskim chloroformem

Inflacja „urzędników" i szpiegostwa

Niezmiernie ciekawe uwagi o praktycznem zastosowaniu swastyki do życia „przebudzonych" Niemiec zamieszcza na łamach jednego z pism francuskich znakomity publicysta d'Ormesson.

„We wszystkich siedemnastu państwach związkowych Rzeszy — stwierdza w swej korespondencji dziennikarz francuski — sprawuje dziś rządy **dyktatura.** Partja hitlerowska posiada własną armję i policję, odsunęła na bok parlament i zawładnęła prasą: całe „przebudzone" Niemcy są dziś pod **maską hitlerowskiego chloroformu.**

Szczególniejszej pikanterji dodaje fakt, że ten właśnie system rządzenia, który obiecywał zaprowadzić ład i porządek obdarzył Niemcy zamętem i **nieładem w najlepiej zorganizowanej administracji świata.** Pierwsza bowiem inflacja, której dokonali hitlerowcy, to — **inflacja urzędników.** Tam, gdzie pracowało dotąd czterech ludzi, **urzęduje dziś — czterdziestu!** (Trzeba przecież porozmieszczać swoich!). Pamiętajmy zawsze o tem, że rewolucja hitlerowska, to przedewszystkiem **rewolucja ludzi, którzy nie mieli posad.** Przeludnienie w biurach niemieckich jest dziś wręcz niesłychane. Urzędnikami w Niemczech są dziś **szoferzy, pomocnicy fryzjerscy,** a zwłaszcza **młodzieńcy, którzy nigdy niczem nie byli.** W dodatku **wszyscy „rozkazują".** Rozkazodawstwo wogóle jest w modzie. Rajd rozkazów i kontrrozkazów odbywa się w tempie **błyskawicznem.**

Wszyscy wzajemnie się pozatem **szpiegują.** W ślad za „szefami" niedość pewnymi, kroczą „cienie", które ich dublują i „wspierają". I tak ministra spraw zagranicznych Neuratha dubluje **Goebbels, „minister propagandy", który chwali się tem, że nigdy nie uścisnął ręki Francuza,** oraz **Rosenberg, „szef polityki zagranicznej stronnnictwa".** Duchem opiekuńczym Hugenberga zostanie zdaje się Strasser, który powrócił już podobno do łask Fuehrera. **Wszyscy są pod opieką i wszyscy się boją. Strach, zresztą znakomicie zaopatruje kasy partyjne.** N. p. jeśli chodzi o żydów... „wolicie, żeby o... tobie i... o nim nie mówiono? Żeby nie było przykrości? Ależ owszem. **To kosztuje** tyle a tyle od sztuki...

Tymczasem kryzys ekonomiczny rośnie. Eksport w styczniu wynosił jeszcze **23 miljony,** w lutym już tylko **19.** A teraz? Teraz, gdy żydzi wszczęli kampanję antyniemiecką..., gdy oziębiły się stosunki z Sowietami, gdy zapanowała międzynarodowa nieufność do nowych Niemiec!

Istotne trudności finansowe okażą się dopiero w zimie. Teraz, z nastaniem letnich prac sezonowych tak budowlanych jak i rolnych, **iluzja zmniejszenia bezrobocia** napawa triumfem nowych władców Trzeciego Reichu.

Charakterystyczne słowa wypowiedziała niedawno pewna uboga kobiecina, stojąca w tłumie, który się entuzjazmował widokiem hitlerowskiej defilady: **„To piękne! Ale to nie daje chleba!".**

Takich co powtórzą te słowa będzie dużo, bardzo dużo! Tylko trochę później. W zimie.

Dodatni bilans handlu zagranicznego

16 miljonów za marzec

Bilans handlu zagranicznego Polski w marcu rb. zamknięty został saldem dodatniem w wysokości **16 miljonów 389 tysięcy złotych.** Przywóz w marcu rb. wyniósł **147.517** ton towarów o wartości 59 miljonów 37 tys. zł., wywóz zaś wyniósł **963.895 ton** towarów za sumę **75 miljonów 426 tys. złotych.** Saldo dodatnie bilansu handlowego w marcu rb. większe jest od salda dodatniego, uzyskanego w lutym rb. o 5 milj. 997 tys. zł. W porównaniu do lutego rb., wartość wywozu w marcu rb. zwiększyła się o **9.127 tys. zł.,** a wartość przywozu o **31.131 tys. zł.**

Zwiększył się wywóz następujących artykułów jaj o 2,1 miljn. zł., bekonów o 1,9 miljn. zł., cynku o 1,8 miljn. zł., bali, desek i łat o 1,4 miljn. zł., nawozów sztucznych o 1,3 miljn. zł., blachy żelaznej i stalowej o 0,6 miljn. zł., kłód, kloców i dłużyc o 0,5 miljn. zł. Zmniejszył się wywóz następujących artykułów: węgla o 1,5 miljn. zł., żyta o 0,7 miljn. zł., pszenicy o 0,5 miljn. zł., jęczmienia o 0,5 miljn. zł., skór surowych o 0,5 miljn. zł., parafiny o 0,4 miljn. zł.

Zwiększył się przywóz następujących artykułów: futer surowych o 1,0 miljn. zł., śledzi o 0,9 miljn. zł., wełny i odpadków o 0,6 miljn. zł., herbaty, kawy i kakao o 0,5 miljn. zł., tłuszczy technicznych o 0,4 miljonów zł.

Zmniejszył się przywóz następujących artykułów: tytoniu o 2,2 miljn. zł., bawełny i odpadków o 1,0 miljn. zł., wełny czesanej o 0,6 miljn. zł., pszenicy o 0,5 miljn. zł., przędzy bawełnianej o 0,5 miljn. zł., tkanin jedwabnych o 0,5 miljn. zł., maszyn włókienniczych o 0,4 miljn. zł.

Największa wygrana

w dziejach Polskiej Loterji Klasowej

1.000.000 złotych

(jeden miljon)

padła w ostatnim dniu ciągnienia 26-tej Loterji

na numer 61415

w największej kolekturze Polski Zachodniej

W. KAFTAL i SKA

Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 2.

Centrala Katowice. 2045

Pięć ustaw gospodarczych

w ostatnim „Dzienniku Ustaw"

„Dziennik Ustaw" Nr. 25 z dn. 10 bm. zawiera między innemi następujące ustawy o charakterze gospodarczym.

Ustawę z dn. 18 marca br., uzupełniającą i zmieniającą niektóre postanowienia ustawy z dnia 6 maja 1934 r. **o pomocy państwowej na odbudowę budynków,** zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych.

Ustawę z dnia 24 marca br. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. **o prawie przemysłowem.**

Ustawę z dnia 24 marca br. w sprawie zmiany i uzupełnień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lipca 1927 r. **o Izbach Przemysłowo - Handlowych.**

Ustawę z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, **przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych.**

Ustawę z dn. 29 marca br. o ulgach w **zakresie wierzytelności rolniczych.**

Ustawę z dn. 29 marca br. o ulgach w **zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych.**

Na froncie gospodarczym

W roku bieżącym wybudowany zostanie szereg mostów drogowych, co umożliwi zatrudnienie znacznej ilości bezrobotnych.

Huty żelazne pracują obecnie nad wykonaniem zamówienia Ministerstwa Komunikacji, w wysokości **60.000 ton.** Zamówienie wykonane zostanie do końca maja.

Przy naprawie dróg bitych zatrudnionych jest obecnie około **15 tys. zarejestrowanych bezrobotnych.** Ministerstwo Komunikacji zamierza zatrudnić większą jeszcze partję bezrobotnych i stara się w tym celu o kredyty w Ministerstwie Skarbu.

Koleje Państwowe uzyskały **30 miljonów zł** kredyty z Min. Skarbu na budowę linij kolejowych **Warszawa — Radom i Kraków — Miechów.**

PKO rozszerza działalność na zagranicę

Pocztowa Kasa Oszczędności, została upoważniona do przyjmowania ubezpieczeń na życie także zagranicą, z tem zastrzeżeniem, że sumy ubezpieczenia nie mogą przekraczać norm, stosowanych w kraju lub ich równowartości.

Dotychczas działalność ubezpieczeniowa PKO ograniczona była tylko do terytorjum Polski. W ten sposób szerokie sfery emigracji polskiej, będące dotychczas terenem eksploatacji obcych towarzystw ubezpieczeniowych, będą mogły zawierać ubezpieczenia na życie w krajowej instytucji, a mianowicie w PKO, a to za pośrednictwem placówek zagranicznych PKO.

Akcja popierania budowy tanich domów

Prezes B. G. K. **dr. Roman Górecki** przyjął w salach rady nadzorczej Banku liczne grono osób, które współpracowały od lata roku ubiegłego nad opracowaniem i przygotowaniem akcji budowlanej na rok 1933, t. j. członków międzyministerjalnej komisji budowlanej, komisji terenowej i sądu konkursowego, wyłonionego dla oceny nadesłanych kilkuset projektów domków jednoizbowych.

Macierz Szkolna w Gdańsku

Macierz Szkolna w Gdańsku przystąpiła obecnie do organizacji 14-ej ochronki polskiej w jednej z najbardziej odległych od samego miasta dzielnic, zamieszkałej przeważnie przez ludność polską. Skutkiem fatalnego położenia i braku komunikacji tamtejsza ludność polska odcięta jest niemal zupełnie od środków kulturalnych.

W celu uzyskania środków na otwarcie ochronki, Macierz Szkolna zwróciła się do społeczeństwa o poparcie materjalne, drogą wykupywania „cegiełek" na ten cel.

Akcja ubezpieczenia Federacji Związków Obrońców Ojczyzny

Dnia 13 bm. odbędzie się w Banku Gospodarstwa Krajowego konferencja, na której prezes Banku dr. Roman Górecki i prezes P. K. O. dr Henryk Gruber, wygłoszą referaty na temat kapitalizacji wewnętrznej w związku z akcją ubezpieczeniową Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny. Należy zauważyć, że członkowie Federacji ubezpieczyli się w PKO na sumę przeszło 1.600 tysięcy złotych.

Muzeum przemysłu i techniki

Prace nad organizacją muzeum przemysłu i techniki w Warszawie posuwają się w szybkiem tempie. Szereg komisyj fachowych, pod przewodnictwem czołowych przedstawicieli nauki i sfer przemysłowych, pracuje nad ustaleniem planu zobrazowania w ramach muzeum całokształtu przemysłu i techniki. Pierwsza faza organizacji muzeum ma być zakończona do dnia 1 października rb. Dyrekcja czyni zabiegi w celu uzyskania z instytucyj, fabryk, uczeni technicznych itd. eksponatów charakterystycznych pod względem dydaktycznym, względnie historycznym.

Rekord włoski

Donoszą z Desenzano, że hydroplan włoski o sile 2500 h. p. **pobił rekord szybkości Anglika Stainfortha,** wynoszący 655 km na godzinę.

Precz z towarami niemieckiemi!

Odezwa Związku Obrony Kresów Zachodnich

Zarząd Okręgu Pomorskiego Związku Obrony Kresów Zachodnich wydał następującą odezwę:

Obywatele! Rodacy! Wzrastający teror fizyczny i prawny wobec ludności polskiej w Niemczech ze strony władz i społeczeństwa niemieckiego musi wywołać w całem społeczeństwie polskiem nie tylko żywiołowy protest i oburzenie, ale zaostrzyć i rozszerzyć zainicjonowaną już przez naszą organizację, akcję bojkotową. Nie **możemy biernie i obojętnie wysłuchiwać wiadomości o napadach na polskich działaczy, o masakrowaniu naszych braci, o prześladowaniu polskiej prasy w Niemczech,** o niedopuszczaniu polskich dzienników i wydawnictw naukowych do Rzeszy niemieckiej i pozwalać, by u nas **w Polsce bujnie rozwijały się placówki propagandy niemieckiej,** by kosztem naszym wzbogacali się Niemcy, by w naszym kraju działały narzędzia walki antypolskiej.

Jesteśmy przekonani, że Rząd Polski odpowie wobec represyj rządu niemieckiego analogicznemi zarządzeniami, niezależnie jednak od tego, społeczeństwo musi dać wyraz swego **jednolitego stanowiska i zdecydowanej woli i w zakresie swoich możliwości, przeprowadzić bezwzględny bojkot wszystkich placówek** propagandy i siły gospodarczej niemieckiej.

An**i jeden film niemiecki** nie może od dnia dzisiejszego pojawić się na **ekranie kino-teatrów w Polsce!**

Nikomu z nas **nie wolno kupować,** a biurom i agencjom prasowym sprzedawać **gazet niemieckich,** nie wolno żadnemu Polakowi umieszczać swoich **ogłoszeń w czasopismach niemieckich! NIE KUPUJMY TOWARÓW NIEMIECKICH!**

Zwracamy się z **gorącem wezwaniem** do **właścicieli kino-teatrów na Pomorzu,** ażeby zgodnie z uchwałą swego Stowarzyszenia **nie wyświetlać filmów niemieckich.**

Do właścicieli **kawiarń** i restauracyj, kierowników klubów i czytelń, ażeby ze swych lokali usunęli **czasopisma niemieckie,** oraz do wszystkich organizacyj społecznych i całego społeczeństwa polskiego na Pomorzu, ażeby wzięły na siebie obowiązek wykonania powyższych decyzyj i nie dopuściły, stosując jak najsilniejszą presję moralną do **łamania jednolitego stanowiska całego, świadomego ważności chwili, społeczeństwa polskiego.**

Związek Obrony Kresów Zachodnich **będzie** czuwał nad bezwzględnem i całkowitem **zrealizowaniem** celów **akcji bojkotowej!**

Rolnicy powiatu grudziądzkiego

jednomyślnie opowiedzieli się za współpracą z Rządem

Jak już donosiliśmy, dnia 9 bm. w Grudziądzu odbyło się zebranie prezesów i delegatów Kółek Rolniczych powiatu grudziądzkiego, które zgromadziło około 50 osób.

Zebranie zagaił p. prezes Kulerski ze Skurgiew, witając przybyłych prezesów, delegatów i gości.

Na wniosek p. Kruszelnickiego z Małego Tarpna powołano jednogłośnie na marszałka zebrania **p. Stencla z Nowejwsi**, który dziękując za wybór przewodnictwo przyjął.

Następnie p. Malkiewicz instruktor PTR. odczytał protokół z poprzedniego zebrania, który bez zmian przyjęto.

Dalej obrady potoczyły się w bardzo poważnej i rzeczowej atmosferze, w trosce o losy rolnictwa. Rezultatem **zebrania była uchwalona jednogłośnie rezolucja, w której członkowie jednomyślnie opowiedzieli się za koniecznością współpracy z Rządem:**

„Zebrani Prezesi i Delegaci Kółek Rolniczych powiatu grudziądzkiego w dniu 9 kwietnia 1933 r. podkreślają apolityczność pomorskiego Towarzystwa Rolniczego i potępiają wszelkie zakusy, z jakiejkolwiekby strony one pochodziły, a któreby miały na celu nadanie temu Towarzystwu charakteru politycznego, albo usiłowały wciągnąć je w wir walk partyjno-politycznych. Równocześnie uznaje zebranie, że rolnictwo potrzebujące stale jaknajdalej idącej pomocy i opieki ze sfer rządowych nie może w żadnym wypadku ustosunkować się do Rządu w sposób mający chociażby pozory opozycji.“

Z kolei p. **Kruszelnicki** przystąpił do referowania projektu statutu powiatowego PTR, który po krótkiej dyskusji przyjęto. Przyjęty statut był opracowany na zasadzie projektu statutu starego Zarządu z p. Donimirskim na czele.

Na podstawie tego statutu powiatowe Pom. Towarzystwo Rolnicze rozpocznie samodzielne życie, gdyż 90 proc. składek członkowskich pozostaje na miejscowe cele w powiecie, co znacznie przyczyni się do podniesienia się prac o dobro rolnictwa.

Po zrzeczeniu się **p. Kulerskiego**, prezesury, dokonano wyborów uzupełniających, wobec czego skład zarządu przedstawia się następująco: **prezes p. Rozwadowski** z Czeczewa, wiceprezes **p. Kruszelnicki** z Małego Tarpna, członkowie pp. **Krzyżanowski** Rogoźno, **Kazimierski** Turznice, **Paczkowski** Gardeja, **Wojczak** Radzyn, **Kruszewski** Hermanowo. Komisja rewizyjna: pp.: **Pyszora, Wojnowski i Guziński.** Do Rady Wojewódzkiej głównego Zarządu PTR wybrano: pp. **Wojciechowskiego, Łąckiego, Hasse, i Pyszora.**

Dotychczasowa działalność składu osobowego Zarządu Powiatowego daje wszelką gwarancję wykonalności uchwalonej przez Zjazd wyżej podanej rezolucji.

Na wniosek p. **Kulerskiego** zjazd potępił wystąpienie p. **Wojciechowskiego**, znanego w tutejszym powiecie jako bardzo niezrównoważonego działacza, na zebraniu Kółka rolniczego w Radzynie, na którem w swoim przemówieniu dopuścił się zniewagi Władz Państwowych.

Zjazd ten dał doskonałą i wyraźną odprawę, tym, którzy chcieli PTR zrobić areną walk partyjnych.

Z żałobnej karty

Ś. p. Jan-Kanty Piętak

Pierwszy prezes Najwyższego Trybunału Administracyjnego ś. p. Jan-Kanty Piętak, urodzony w r. 1885 we Lwowie, wstąpił po ukończeniu wydziału prawnego na Uniwersytet Lwowski w r. 1907 do służby w b. Namiestnictwie galicyjskiem. Z chwilą powstania niepodległej Polski, stanął do pracy przy organizacji polskiej administracji państwowej, kierując w charakterze starszego referenta, a od r. 1920 w charakterze radcy ministerjalnego, referatem wyznania prawosławnego w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Przeniesiony do Prezydjum Rady Ministrów, pełnił od roku 1922 obowiązki najpierw radcy prawnego w ówczesnym Departamencie Ustawodawczym, następnie od sierpnia 1926 r. kierownika działu prawnego Prezesa Rady Ministrów, w końcu od kwietnia 1927 roku do listopada 1932 r. szefa Biura Prawnego Prezesa Rady Ministrów w IV stopniu służbowym, przyczem za wybitne zasługi położone na tem stanowisku dla ustawodawstwa odznaczony został w r. 1928 krzyżem komandorskim orderu Odrodzenia Polski, zaś w r. 1931 złotym Krzyżem Zasługi. W charakterze Szefa Biura Prawnego był przez sześć lat ostatnich doradcą prawnym Szefów Rządu, uczestnicząc w posiedzeniach Rady Ministrów.

Ostatnio w listopadzie r. z. ś. p. Jan Piętak objął stanowisko pierwszego prezesa N. T. A., na którem jednak krótko tylko mógł pracować, gdyż już w styczniu zachorował poważnie na płuca. Zmarł dziś o godz. 13 po 3-miesięcznej chorobie.

* * *

Pogrzeb ś. p. Prezesa Piętaka odbędzie się w Warszawie w środę.

Bydgoszczanin wygrał pół miljona złotych

Lotem błyskawicy rozeszła się wczoraj po Bydgoszczy wiadomość , iż pewien Bydgoszczanin wygrał w ostatniem ciągnieniu Loterji Państwowej na połówkę losu, **pięćset tysięcy złotych.**

Celem stwierdzenia tej emocjonującej pogłoski, zasięgnęliśmy informacji w bydgoskim oddziale Kolektury **W. Kaftal i Ska** (ul. Jagiellońska 2) gdzie oświadczono nam urzędowo, iż rzeczywiście główna wygrana jeden miljon złotych padła na los nr. 61415, nabyty w tejże Kolekturze.

Połówkę losu posiadał ów szczęśliwy Bydgoszczanin (nazwisko na prośbę jego trzymane jest w tajemnicy), zaś wygrane z dwu ćwiartek przypadły w udziale dwom szczęśliwcom z Katowic.

Gratulujemy nowemu kapitaliście i przypominamy mu, że P. K. O. jest „Zaufaniem społeczeństwa“.

Ich ludzie

Za zdradę państwa — 5 lat więzienia

W numerze z 26 marca rb. podawaliśmy za „I. K. P.“ wiadomość o skazaniu przez Sąd Okręgowy w Chojnicach kupca ze Starogardu niejakiego **Juljana Dembka na 5 lat więzienia za szpiegostwo** na rzecz ościennego państwa. Dembek jest szwagrem głośnego Plita, skazanego i straconego, jako wiadomo, w Grudziądzu za szpiegostwo. Dembek w akcji swej szpiegowskiej był ściśle związany z Plitem.

Podając tę wiadomość przed 2-ma tygodniami, donosiliśmy, że **Dembek był czynnym członkiem Stronnictwa Narodowego.**

„Słowo Pomorskie“ informując „szybko“ podało dopiero w numerze wczorajszym, nie donosząc naturalnie jakie to stosunki łączyły szpiega Dembka ze Stronnictwem Narodowem. Za to głośno pisało się swego czasu o tem, że Plit był członkiem Zw. Strzeleckiego i dopiero przegrany proces ze Związkiem zmusił prasę „narodową“ do milczenia, bowiem okazało się, że **Plit nigdy członkiem „Strzelca“ nie był.**

Obecnie po procesie Dembka widzimy z kim to łączyły nici szpiegowskie skazanego Plita i dlaczego tak gwałtownie starano się od niego odżegnać.

Hiszpanja na Targach Poznańskich

W roku bieżącym poraz pierwszy w jakiejkolwiek imprezie w Polsce bierze oficjalny udział Rząd hiszpański. W związku z oficjalnem stoiskiem Hiszpanji, które będzie miało bardzo poważny charakter, nastąpi przyjazd jako Komisarza Rządowego kapitana Terry, znanego z okresu rewolucji, jako jednego z głównych czynników przewrotu republikańskiego. Kapitan Terry jest obecnie jedną z najbardziej wpływowych osobistości i przybycie jego wespół z dyrektorem Departamentu Propagandy Handlowej w Ministerstwie Rolnictwa, Przemysłu i Handlu, stwarza możliwości zawarcia szeregu tranzakcyj kompensacyjnych z Hiszpanją na bardzo wielką skalę.

Bójki w Hamburgu

Prasa niemiecka donosi o szeregu ofiar zajść ulicznych, jakie miały miejsce w ostatnich dniach. W **Hamburgu wywiązała się strzelanina pomiędzy komunistami a członkami oddziałów marynarskich,** przyczem trzech marynarzy odniosło ciężkie rany. Do podobnych zajść doszło również w **Düsseldorfie.** Trzech hitlerowców odniosło rany.

Litewsko-niemieckie rokowania

Biuro Wolffa donosi, że w związku z oczekiwanem podjęciem **rokowań gospodarczych** między Litwą i Niemcami przybyli do Berlina jako przedstawiciele rządu litewskiego, naczelnik departamentu politycznego **Lozorajtis** i naczelnik departamentu ekonomicznego **Kuzminskas.**

Nowy starosta działdowski

We wtorek, 11 bm. przybył do Działdowa i objął urzędowanie nowomianowany Starosta powiatowy działdowski, Dr. Adam Twardowski.

Brodnica

— Bojkotujmy Niemców. ZOKZ wydał odezwę do ludności miasta i powiatu wzywającą do bojkotu pism, filmów i wyrobów niemieckich. Bojkot ten winna ludność powiatu brodnickiego przeprowadzić zdecydowanie.

— Mianowania w Policji. Awansowani zostali za zasługi w dziedzinie służby bezpieczeństwa p. p. st. post. Giżyński, komendant posterunku policji państw. Kawki do stopnia przodownika policji państw., post. Zakroczyński z Kawki do stopnia starszego posterunkowego, post. Kowalski z Jabłonowa do stopnia starszego posterunkowego.

Nie chcą ich słuchać

W Bukowcu pod Świeciem w placówce Tow. Powstańców i Wojaków prezesa Wryczy od dłuższego już czasu były ostre tarcia wewnętrzne na tle współpracy z armją czynną.

W rezultacie znaczna część członków postanowiła zlikwidować dawne koło i założyć nowe koło O. K. 8. Faktycznie Koło takie zostało założone i wybrano zarząd w składzie pp.: prezes Czajkowski Ksawery, wiceprezes Eckert Leon, sekretarz Zwiefka Konrad, zast. sekr. Szulc Józef, skarbn. Mańkowski Jan, ref.ośw. Tchórzewski Józef, komend. Sucharski Piotr.

Do nowo utworzonego koła zapisało się 40 członków.

Tak to likwidują się partyjne placówki prezesa Wryczy, gdyż rzesze Powstańców i Wojaków mają dość już demagogów partyjnych i chcą ścisłej współpracy z armją czynną.

Zjazd lekarzy szpitalnych w Bydgoszczy

Onegdaj odbył się w salach Klubu Polskiego, przy ul. Gdańskiej 50, zjazd lekarzy szpitalnych okręgu pomorskiego, zorganizowany przez Okręgową Sekcję Szpitalną pod przewodnictwem p. dra Czesława Wieckiego.

Na zjeździe tym wygłoszono szereg fachowych referatów.

Nie zawsze warto apelować

O tem, że nie zawsze jest warto apelować, przekonał się wczoraj p. Piotr Rzyduch, były pocztyljon agencji pocztowej w Cekcynie pod Tucholą.

Rzyduch, potrzebując pieniędzy, sfałszował dwa przekazy, defraudując 32 zł. Sprawa wyszła na jaw i nieuczciwy pocztyljon stanął przed Sądem Okręgowym w Chojnicach na sesji wyjazdowej w Tucholi. Sąd po przeprowadzeniu rozprawy skazał Rzyducha na 1 rok więzienia, darowując mu na podstawie amnestji połowę kary.

Niezadowolony z wyroku Rzyduch wniósł apelację, a z urzędu zaapelował również prokurator.

Sąd Apelacyjny zatwierdził jednak p Rzyduchowi wyrok I. instancji, skreślając jednocześnie ustęp o darowaniu połowy kary.

Tragiczna śmierć dziecka w bagnie

Ub. niedzieli około godz. 11 utonął w bagnie obok domu mieszkalnego 2-letni Ziółkowski Jerzy, syn rolnika, zam. w Kamionkach (pow. toruński). Zwłoki zabezpieczono do dyspozycji władz sądowych.

Na co niewolno polować w kwietniu?

Według przepisów łowieckich, obowiązujących na terenie całego państwa oprócz województwa śląskiego, w kwietniu przypada czas ochronny na następującą zwierzynę i ptactwo:

Łosie-byki, jelenie-byki, daniele-rogacze, sarny-kozły, sarny-kozy, łanie jeleni i danieli, zające-szaraki, zające-bielaki, niedźwiedzie, rysie, borsuki, wiewiórki, cietrzewie-kury (w województwach: wileńskiem, białostockiem, nowogródzkiem, poleskiem i wołyńskiem), jarząbki, paardwy, bażanty-koguty, bażanty-kury, kuropatwy, przepiórki, dzikie kaczki (samice i młode), oraz inne ptactwo wodne i błotne, dropie, dropie-kamionki (strepety), dzikie gołębie, drozdy, kwiczoły, paszkoty, dzikie indyki samice, ptaki krukowate i drapieżne) z wyjątkiem jastrzębi-gołębiarzy, krogulców, wron i srok), dziki, żbiki, kuny leśne i norki.

Akademicy Grudziądza potępiają

bestjalstwo band hitlerowskich

Zarząd Akademickiego Koła Grudziądzkiego przesłał nam następujący list otwarty.

Panom Fr. Jankowskiemu, T. Kani i F. Straszyńskiemu naszym kolegom, umęczonym i storturowanym przez bojówki hitlerowskie we Wrocławiu, które Was, drodzy Koledzy opadły bezbronnych i nieprzygotowanych na napaść, by znęcać się potem w sposób niesłychanie bestjalski i nikczemny nad Wami, dając świadectwo brakowi kultury i cywilizacji, **przesyłamy słowa hołdu i podzięki za Waszą nieustępliwą odwagę cywilną, za to, żeście nie ulękli się teroru i raczej na cierpienia woleliście się narazić, niż swej polskości się zaprzeć.** Cześć Wam, że swoją krwią i swemi torturami zaznaczyliście, że są jeszcze Polacy na Śląsku, prastarej piastowskiej ziemicy i że gotowi są walczyć, mimo niesłychanych przeciwieństw, o swoją polskość.

Przesyłamy Wam słowa otuchy i zapewnienia, że cała Polska boleje nad nieszczęściem, które Was spotkało, lecz zarazem i słowa nadziei świetlanych, iż nadejdzie czas, gdy **Wrocław polskiem będzie miastem, a cały Śląsk polską ziemią.**

Trwajcie w waszym uporze, oparłszy się o granit serc naszych, a bądźcie pewni, że zwycięstwo jest bliskie.

Zarząd Akademickiego Koła Grudziądzkiego.

Z. Barcz, A. Bergmann, A. Brocki, E. Gańcza, A. Jochelson, M. Ruciński, H. Wachowski, St. Wróblewski.

KRONIKA

czwartek 13 kwietnia

TORUŃ

Kalendarzyk rzym.-kat.
Środa Wielka, Wiktora M.
Czwartek Wielki, Hermengilda

— **Stan wody w Wiśle z dnia 11. 4.:** Zawichost +1,31; Warszawa +1,53; Płock +1,40; Toruń +1,59; Fordon +1,62; Chełmno +1,55; Grudziądz +1,79; Korzeniewo +1,94; Piekło +1,34; Tczew +1,35; Einlage +2,30, Schiewenhorst +2,44.

— **Nocny dyżur aptek.** W śródmieściu dyżyruje do środy dnia 12 bm. włącznie apteka Pod Orłem, Rynek Staromiejski; **na Bydgoskiem Przedm.:** św. Anny, Mickiewicza 98; **na Mokrem:** Pod Łabędziem, Kościuszki 15.

Repertuar kin:

Mars — „Rajski ptak".
Palace — „Ludzie w hotelu".
Światowid — „Musisz być moją".
Corso — „Mandżurja płonie".

TEATR-POLSKI
Sezon 1932/33
Kier.: Józef Cornobis.

W środę, dnia 12 kwietnia br.
o godz. 20-tej
„Św. Teresa od Dzieciątka Jezus"
Melodramat w 4 akt. ks. St. Hopka

W czwartek, dnia 13, w piątek dnia 14 bm. i w sobotę, dnia 15 kwietnia br.
teatr nieczynny.

Z miasta

— **Podziękowanie Tow Lekarskiego.** W czwartek, dnia 13 bm. o godz. 20 odbędzie się w Szpitalu Miejskim wspólne posiedzenie Sekcji Sanitarnej T. W. W. i Towarzystwa Lekarskiego, na którem dr Dandelski wygłosi referat: „Wrzód żołądka i dwunastnicy, jego powikłania i następstwa z punktu widzenia chirurgicznego" z pokazem. Prezes Tow. Lekarskiego dr. Szaad, sekretarz dr. Żabicki. (2047

— **Na ubogich parafji na Mokrem.** Dr. I. i M. Dziedzicowie złożyli 5 zł na ubogich parafji na Mokrem zamiast życzeń świątecznych.

— **Na święcone dla biednych dzieci.** W administracji naszego pisma złożył p. J. L. na święcone dla biednych dzieci 5 zł.

— **Handel w Wielkim Tygodniu.** Przez cały Wielki Tydzień z wyjątkiem soboty sklepy zwykle otwarte do godz. 18, mogą być otwarte do godz. 20, a otwarte zwykle do godz. 19, mogą prowadzić handel do godz. 21. W Wielką Sobotę wszystkie sklepy otwarte być mogą tylko do godz. 18.

— **Poczta w święta.** Zarządzenie Min. Poczt i Telegrafów reguluje pracę w urzędach pocztowych jak następuje: W Wielką Sobotę, dn. 15 bm. urzędy pocztowe czynne będą do godz. 18, poczem w pracy nastąpi dwudniowa przerwa do dn. 18 bm. W ciągu dwóch dni świątecznych doręczone będą przesyłki pilne.

— **Sekcja Piłki Nożnej „Gryf"** — w czwartek trening na boisku miejskim o godz. 17, w piątek pogadanka w lokalu klubowym. Zarząd.

— **Ceny targowe.** Na wczorajszym targu zanotowano następujące ceny: masło 2—2,20 zł; twaróg 30 gr; śmietana litr 1,60 zł; jajka mendel 0,90—1 zł; warzywa: fasola 20—40 gr; kapusta 20 gr; chrzan 15 gr; cebula 10 gr; rumbarbarum 20—30 gr; sałata 10—15 gr; rzodkiewka 10—20 gr; szpinak 40—70 gr; ziemniaki 4 gr; jabłka 0,30—1,20 zł; cytryny 15 gr; za drób płacono: kaczki 3—4 zł; kury 2—3,50 zł; indyki 8—10 zł; gołąbki para 1—1,40 zł; na targu mięsnym ceny bez zmian. Na targu rybnym płacono: za sandacze 1,60 zł; szczupaki 1 zł; karasie 1—1,20 zł; okonie 60—80 gr; ryby białe 50 gr. Ruch na targu ożywiony. Dowóz artykułów b. znaczny, zwłaszcza nabiału.

— **Zgony.** Dnia 11 kwietnia 1933 r. zmarli w Toruniu: Marja Ostrowska z d. Modniewska, ur. 15 8 1857; Zygmunt Jaworski, ur. 29 5. 1932; Marjanna Turowska z d. Malinowska, ur. 23 12 1857; Stefanja Marcinkowska, ur 16. 1. 1908 r.

Z teatru

Repertuar świąteczny

— *Bajki dla dzieci.* W niedzielę dnia 16 bm o godz. 16 raz jeszcze przepiękna baśń sceniczna w 3 aktach Kr. Stasickiego pt.: „Kubuś bohater" urozmaicona muzyką, śpiewem i tańcami w reżyserji Hanny Małkowskiej, w pięknych nowych ramach scenicznych przygotowanych przez art. mal. E. Karnieja, z udziałem pp. Łuczyckiej Porębskiej, Suchankówny, Cedzyńskiej, Mrożewskiego, (w roli tyt.) Cornobisa, Jaworskiego, Glińskiego i innych. Ceny miejsc najniższe od 30 groszy do 1,30 zł.

— *Panna w koszarach.* W niedzielę o godz. 20 premjera świetnej francuskiej komedji muzycznej pt. „ Panna w koszarach". Zajmująca treść, farsowe tempo, miłe melodje, pierwszorzędna obsada pełna orkiestra 63 pp. to wszystko tworzy zajmującą i przepiękną całość. — Udział biorą pp. Porębska, Suchankówna, Małkowska, Zarembina, Zbierzowska, Łuczycka, Cedzyńska, Cornobis, Jaworski, Gliński, Ilcewicz , Jejde, Lenczewski, Mrożewski i inni.

Reżyserja Wl. Ilcewicza.

Ruch ludności

W urzędzie stanu cywilnego w Toruniu zgłosili w czasie od 1 do 10 bm.

Urodzenia: robotnik Adam Jankowski syna cieśla Paweł Szczypiński syna; nauczyciel Bernard Ekowski córkę, ogrodnik Zygmunt Litwiński córkę; pomocnik gastronomiczny Artur Thamm córkę; robotnik Walenty Berdyński syna; tokarz Hieronim Kraśnicki córkę; majster wojskowy Władysław Wawrzynkiewicz córkę; elektromonter Maksymiljan Willmann córkę; robotnik Czesław Januszewski córkę; robotnik Piotr Podlas syna; emeryt wojsk. Piotr Pawłyszcze córkę; robotnik Stanisław Leliński córkę porucznik Józef Cetnerowski córkę; niższy funkcjonarjusz państwowy Maksymiljan Rafiński syna.

Zmarli w tym czasie. Zofja Rauhut 1 rok 7 mies.; Marjan Szymborski 1 rok 6 m.; Teodor Lissowski 77 lat; Rozalja Pawska z domu Jonatowska 82 lat 8 mies., Tomasz Baliski 49 lat 3 mies. Anna Motylewska z domu Ogdowska 66 l. 6 mies.; Bernard Dakowski 11 mies.; Filomena Rzymyszkiewicz 4 lat 11 m.; Helena Łęgowska z domu Heese 55 lat 6 mies.; Antoni Mierzchała 29 lat 7 mies.; Irena Gurlicka 4 mies. Anastazja Ulaszewska 61 lat 9 mies.; Ignacy Sowiński 81 lat Danuta Zdanowiczówna 9 lat 5 mies. Tomasz Styma 75 lat 2 mies. Stefan Zawadzki 29 lat 4 mies. Antonina Appolt z domu Schwerma 81 lat.

Związki małżeńskie zawarli: robotnik Bernard Szubrych i Wanda Ciesielska, pakier ogrodniczy Władysław Maliszewski i Marta Gęsicka handlowiec Paweł Bannach i Klara Ignatowska, robotnik Stanisław Rospara i Anna Kowalska stolarz Paweł Wiśniewski i Leokadja Cereficka.

Przed wielką imprezą sportową „Dnia Pomorskiego"

Przygotowania do II-go pomorskiego biegu na przełaj

Drugi wielki pomorski drużynowy bieg na przełaj o puhar przechodni „Dnia Pomorskiego" będzie niewątpliwie jednem z najważniejszych wydarzeń tegorocznego sezonu lekkoatletycznego. Zgłoszenia zawodników i drużyn, które już wpływają, świadczą o wielkiem zainteresowaniu, jakie wielka ta impreza sportowa, organizowana przez Redakcję naszego pisma wywołała w sferach sportowych. Do chwili obecnej otrzymaliśmy już zgłoszenia i zawiadomienia szeregu klubów sportowych z terenu OK VIII.

Startować będzie również zeszłoroczny zwycięzca biegu Łucjan Hocheisel z Polonji bydgoskiej. Drużyna „Polonji" jest jak dotychczas jedną z najgroźniejszych. Z Torunia, który zdobył w zeszłorocznym biegu II-gie miejsce, startować będzie Noja i Kojtka. Zawodnicy ci, należą do najlepszej klasy biegaczy pomorskich. Noja z 8 baonu Saperów będzie groźnym przeciwnikiem Hocheisla. Również w dobrej formie znajduje się Kojtka. Ponadto trenują już członkowie klubu Policyjnego i KPW.

Przygotowania do biegu są już w pełnym toku.

Udział w biegu mogą brać zawodnicy z całego terenu O. K. VIII., którzy ukończyli 18 rok życia. Bieg odbędzie się w klasyfikacji drużynowej i jednostkowej.

W klasyfikacji drużynowej zwycięża drużyna (skład drużyny 5 zawodników), której trzej pierwsi zawodnicy osiągną najmniejszą ilość punktów. Punktacja zawodników w biegu drużynowym odbywa się w następujący sposób: zwycięzca otrzymuje punktów: 1, każdy zaś następny o 1 punkt więcej. Dla zwycięzców w biegu jednostkowym przeznaczone są 3 wspaniałe nagrody pamiątkowe. W biegu drużynowym zwycięska drużyna otrzymuje puhar przechodni „Dnia". Następne dwie drużyny otrzymują żetony i dyplomy; w biegu jednostkowym ponadto następnych 10 zawodników otrzymuje żetony i dyplomy, dalszych 10 dyplomy.

Bieg odbędzie się w niedzielę, dnia 14 maja r. b. o godz. 12,30. Start i meta przy Banku Polskim.

Zgłoszenia nadsyłać należy pod adresem Redakcji Dnia Pomorskiego, Toruń, ul. Szeroka 11, „Pomorski drużynowy bieg na przełaj".

Zebrania sekcji propagandowej

Komitetu Obchodu 700-lecia miasta

W dniu wczorajszym odbyło się zebranie organizacyjne sekcji propagandowej Komitetu Obchodu 700-lecia miasta Torunia. Na zebraniu tem przewodniczący sekcji p. dr. Borowik udzielił wyjaśnień, poczem ustalono zadania sekcji w sprawach nalepek propagandowych, filmu propagandowego, wydania Informatora Jubileuszowego i omówiono sprawę wysłania plakatów i odezw do wszystkich miast Polski oraz zagranicę.

W poszczególnych sprawach wywiązała się dyskusja, poczem przydzielono referaty członkom sekcji propagandowej w celu omówienia w szczegółach poszczególnych punktów działalności sekcji.

Następne posiedzenie sekcji wyznaczone zostało na czwartek dnia 20 bm.

Zakończenie I kursu O. P. L. G. dla Urzędników Magistratu

W sali posiedzeń Rady Miejskiej odbyło się w ub. poniedziałek uroczyste zakończenie I. kursu O. P. L. G. dla urzędników Magistratu.

Zakończenie kursu zostało poprzedzone przemówieniem p. wiceprezydenta Bały, który podkreślił ważność przeprowadzonego kursu O. P. L. oraz jaknajwiększe poparcie tej organizacji, która zajmuje się uświadamianiem społeczeństwa t. j. Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

Następnie sekretarz Komitetu Wojewódzkiego p. Inspektor Pracy Wróblewski, w dłuższem swoim przemówieniu zaapelował do urzędników by po zakończonym kursie wszyscy gremjalnie wstąpili do Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, której najwyższem hasłem jest wzmocnienie i utrwalenie obronności granic Rzeczypospolitej, poczem wręczył wszystkim słuchaczom w liczbie 86 zaświadczenia przesłuchania kursu.

Bezpośrednio po zakończeniu I. kursu odbyło się o godzinie 18-tej otwarcie drugiego kursu dla pozostałych wydziałów Magistratu.

Pierwszy wykład o lotnictwie i obronie przeciwlotniczej wygłosił p. pułk. Baran, Dowódca Dywizjonu Art. Przeciwlotniczej. W drugim kursie bierze udział przeszło 100 osób, oraz personel nauczycielski Miejskiego gimnazjum żeńskiego.

Musimy odpowiedzieć

Zarząd Okręgu Pomorskiego Związku Obrony Kresów Zachodnich i Koła miejscowego zwołuje w dniu 13 kwietnia 1933 o godz. 18-tej w sali książęcej „Dworu Artusa", zebranie porozumiewawcze przedstawicieli **wszystkich organizacyj społecznych miejscowych i wojewódzkich.**

Na porządku dziennym **sprawa bojkotów filmów, czasopism i towarów niemieckich.**

Zarządy Stowarzyszeń także te, które spowodu spóźnionej pory nie otrzymają na czas odpowiedniego zaproszenia uprasza **Zarząd** o wysłanie Swego delegata.

Na pocztówce

O miejsce zabaw dziecięcych

Kochany Dniu!

Należy się liczyć z tem, iż w roku bieżącym w okresie ferji letnich, wskutek kryzysu większość dziatwy pozostanie w Toruniu. Wprawdzie projektowane jest rozszerzenie akcji półkolonijnej, stworzenie specjalnych kolonij letnich dla dzieci szkół powszechnych, jednak nie wszystkie dzieci będą mogły korzystać z kolonij

To też aktualną staje się sprawa urządzenia w parkach miejskich i ogrodach miejsc, przeznaczonych dla zabaw dziecięcych, których brak daje się dotkliwie odczuwać.

Może byś Kochany „Dniu" zaapelował do Dyrekcji Ogrodów Miejskich w tej sprawie.

Czytelniczka.

Z życia rzemiosła

W sali „Gospody" przy ul. Sukienniczej odbyły się egzaminy na mistrzów introligatorskich. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzili: Starszy Cechmistrz p. radca Franciszek Wiencek jako przewodniczący, p. radca Barciszewski z ramienia Województwa, p. radca Janowski — z ramienia Magistratu, oraz pp. Bolesław Szczuka z Wąbrzeźna i Teodor Szutkowski z Torunia jako ławnicy.

Egzamin złożyli pp. Maksymiljan Galant ze Świecia, Franciszek Malinowski z Chełmna i Fr. Lubiszewski z Torunia.

Dodać należy, że były to pierwsze na Pomorzu po odzyskaniu niepodległości egzaminy na mistrzów introligatorskich.

Najnowszy polski dramat kinowy „Pod Twoją Obronę", w kinie Mars

Od pierwszego święta Wielkiej Nocy począwszy ukaże się na ekranie kina „Mars" demonstrowany obecnie z niebywałem powodzeniem w najwytworniejszym kinie warszawskim „Apollo" *wielki film dźwiękowy polskiej produkcji pt. „Pod Twoją Obronę"* W rolach głównych występują: Marja Bogda, Adam Brodzisz Władysław Walter, Tekla Trapszo i Bogusław Samborski. Film ten ukaże się w święta jednocześnie w Poznaniu, Łodzi, Lwowie, Krakowie Wilnie, Królewskiej Hucie i Sosnowcu.

Oto co pisze o tym filmie jeden z dzienników warszawskich: Niedawne są to czasy, gdy każdy nowy film produkcji krajowej spotykała nasza publiczność ironicznym uśmiechem i pogardliwem wzruszeniem ramion. Zdystansowała nas zupełnie produkcja zagraniczna „zepsuła" nasz smak i zaostrzyła wymagania. Jeszcze jedna ponura bujda! — coraz to sarkaliśmy z irytacją, oglądając tandetę, jaką z zadziwiającą czelnością demonstrowała nam rodzima „branża". Zdawało się iż zrobiono wszystko by polskiej widowni zobydzić film polski. Nic więc dziwnego, że w końcu było mało bohaterów — (chyba że kilku bezimiennych) którzy ze stoicyzmem poddawali się torturom oglądania zwarjowanych wyczynów krajowej kinematografji. Filmy polskie do niedawna jeszcze ściągały tylko pensjonarki, pragnące zobaczyć na ekranie ukochanych amantów, no i widzów o poziomie mentalnym, nie odbiegającym od poziomu publiczności dla której najmilszą sprawą duchową jest karuzela Lunaparku. Od pewnego jednak czasu notujemy znamienny zwrot w dziejach naszej filmji, zwrot zgoła rewelacyjny. Dziś bowiem stwierdzić można już z całą śmiałością że zapowiedź każdego obrazu produkcji krajowej budzi żywe zainteresowanie wśród wszystkich naszych miłośników X Muzy.

Czem to objaśnić? tajemnica nie trudna do rozwiązania. Poprostu „branża" zrozumiała nareszcie, że szła w zupełnie błędnym kierunku i że o ile drogą tą pójdzie dalej grozi jej niechybna katastrofa. Zrozumiano że widza zbyć nie można byle „szmirą" i, że obliczenia na prymitywne gusty opłacają się tylko na krótką metę.

Jak stwierdzaliśmy już na tem miejscu, podniesienie się poziomu polskiego filmu dotyczyło w pierwszym rzędzie obrazów lekkich natomiast z pośród filmów niekomedjowych jedynie chyba „Legjon ulicy" mógł być brany pod uwagę inne dramaty znamionował przedewszystkiem rozpaczliwy brak elementarnej kultury, brak smaku artystycznego i... wogóle niema o czem mówić.

Nowy dramat polski „Pod Twoją Obronę" — braków tego rodzaju nie posiada i dzięki już temu jest swojego rodzaju sensacją. Pokazano nam rzecz estetyczną, opartą na zdrowym motywie. Wątek prosty. młody pilot (Brodzisz) zostaje kaleką wskutek wypadku lotniczego i pod wpływem narzeczonej (Marja Bogda) udaje się z pielgrzymką do Częstochowy gdzie żarliwa wiara sprawia cud. Odzyskuje zdrowie.

Ponure oskarżenie z za krat więziennych...

Czy morderca szofera Dzionka zostanie wykryty?

Późnym wieczorem dnia 7 listopada 1929 **roku wstrząsnęła** Bydgoszczą wieść o strasznej zbrodni morderstwa, dokonanego przez tajemniczego pasażera na osobie 24-letniego szofera taksówki nr. 52 z Bydgoszczy, ś. p. **Leona Dzionka**, zam. przy ul. Grunwaldzkiej 141.

Szczegóły, tej potwornej zbrodni, przedstawiały się następująco:

W dniu 7 listopada 1929 r. szofer taksówki nr. 52, ś. p. Dzionek wyjechał wraz z jednym pasażerem w kierunku Inowrocławia...

O godz. 18 z minutami znaleziono w odległości niespełna 10 km. od Bydgoszczy taksówkę, a w niej **zwłoki Dzionka, z przestrzeloną na wylot czaszką**. Dziura od kuli w szybie ochronnej przed kierownicą, dowodziła, iż sprawca oddał skrytobójczy strzał z tyłu. Mimo skrzętnych poszukiwań łuski od naboju nie znaleziono, tak, że nie można było nawet ustalić kalibru morderczej broni. Już początkowe śledztwo, przedsięwzięte z niezwykłą energją i starannością — natrafiło na szereg nieprzezwyciężonych trudności, wreszcie stanęło na martwym punkcie. Nawet pies policyjny zawiódł, gdyż ślady tajemniczego zabójcy zatarli ciekawi „obserwatorzy"... Tajemnica taksówki nr. 52 pozostała i dotychczas pozostaje niewyjaśnioną. Skrytobójczy morderca uniknął sprawiedliwości.

Jeśli faktem jest, iż prawda zawsze na wierzch wypływa, — to bez ryzyka powiedzieć można, że mgła osnuwająca tajemnicę wieczoru listopadowego na szosie inowrocławskiej, zaczyna się powoli rozrzedzać. Przed kilku bowiem dniami, **z za krat więzienia karnego we Wronkach wpłynął do rąk władz sądowych lakoniczny list od pewnego skazanego na bezterminowe ciężkie więzienie mordercy, w którym to liście skazaniec rzuca śmiałe podejrzenie, iż zbrodnię na osobie Dzionka popełnił jeden z dawnych jego znajomych.** Twierdzi, że posiada nawet dowody...

Koło obrotowe maszyny śledczej, w tej sprawie podwoiło ruch...

Oskarżenie jednego mordercy przeciwko drugiemu, jest już przedmiotem dalszych badań.

Programy radjowe

Środa, dnia 12 kwietnia

Warszawa 12,10 Płyty; 15,35 Program dla dzieci: a) Jak posiejemy — taki będzie plon, — pogadanka p. I. Łubiakowskiej, b) Zagadki i szarady — podyktuje H. Ładosz; 16,00 S. Rachmaninow: Wyspa umarłych, poemat symfoniczny w wykonaniu orkiestry londyńskiej (płyty). 16,20 Odczyt dla maturzystów pt. — „Rozbiory Polski" wygłosi prof. H. Mościcki; 16,40 „Pamiętnik niepospolitego człowieka" — wygłosi p. W. Rogowicz. 17,00 4-ty konkurs kompozytorski mies. ‚Muzyka' 17,40 „Kto podlega ubezpieczeniu pracowników umysłowych" wygłosi p. B. Krogulski 18,00 Odczyt dla maturzystów „Polska współczesna' odczyt 5-ty — wygłosi dr. W. Lipiński. 18,25 Pieśni w wyk. L. Barblan-Opieńskiej. 19,20 Skrzynka pocztowa rolnicza. 19,30 Feljeton literacki: „Nawrócenie religijne w powieści polskiej" wygłosi p. St. Adamczewski. 20,00 Koncert Tow. Oratoryjnego z Poznania. 22,00 Na widnokręgu. 22,15 Muzyka salonowa (płyty. 22,40 Odczyt w języku czeskim pt. „Romantyczność ziemi polskiej' wygłosi p. W. Bunikiewicz.

Czwartek, dnia 13 kwietnia

Warszawa 12,10 Płyty gramof. 15,25 Płyty 15,35 „Kobieta w bezrobociu" wygłosi p. R. Dalborowa. 15,50 Płyty gram. 16,25 Francuski 16,40 Odczy (z cyklu t„Zagadnienia higjeniczne" 17,00 Utwory w wykonaniu E. Caruso (tenor) i I. Paderewskiego (fort.) (płyty) 17,40 Odczyt, 18,00 Odczyt dla maturzystów: „Polska a Francja w rozwoju dziejowym' wygłosi prof. H. Mościcki, 18,20 Muzyka; 19,30 Kwadrans literacki. „Recytacje wierszy" 20,00 Pogadanka muzyczna wygł. p. K. Stromenger. — 20,15 Koncert Oratoryjny z Filharmonji Warszawskiej. W przerwie: impresje pt. „Misterjum Wielkanocne' wygłisi p. St. Miłaszewski.

G N I E W

— Z życia szkoły. W ub. niedzielę odbyło się walne zebranie Koła Opieki Rodzicielskiej przy Państwowem Gimnazjum Koedukacyjnem. Po złożeniu sprawozdania przez przewodniczącego p. Lubomskiego, sekretarza p. Neumana i skarbniczkę p. Gostomską, udzielono zarządowi absolutorjum Do nowego zarządu wybrani zostali: prezes p. dyr. Małolepszy, wiceprezes p. Jurkiewicz, skarbnik p. Gostomska, zastępca skarbnika p. nacz. Goc, sekretarz p. Chełmecki, zast. sekretarza p Neuman, jako ławnicy: pp. Jabłoński Marjan, p. Derbichowa Marta, p. Schwarcowa Edmundyna, p Kleinowa Stefanja, p. Binerowska Jadwiga i p. Lubomski Franciszek. Oprócz wyżej wymienionych w skład zarządu wchodzą z urzędu ks. dyr. Wierzchowski, Fabjan i p. prof. Mazikiewicz Andrzej. Do Komisji Rewizyjnej wybrani zostali: p. Grubczyński Andrzej, p. Ziółkowski Władysław i p. Murawski Alojzy.

— Z zebrania Zarządu Rodziny Straży Granicznej. Dnia 6 bm. odbyło się pierwsze zebranie zarządu Rodziny Straży Granicznej w Gniewie, na którem po załatwieniu spraw bieżących postanowiono, na Zielone Świątki urządzić wycieczkę dla dzieci członków Rodziny do Widlic wozami, a prócz tego przystąpić do zorganizowania ogólnej wycieczki w miesiącu lipca do Gdyni celem poznania wybrzeża polskiego i portu.

— Dochód z akademji 19 marca na bezrobotnych. Dnia 7 bm. odbyło się posiedzenie Komitetu Wykonawczego obchodu Imienin Marszałka, na którem po zagajeniu przez p. majora Sulika p. dyr. Małolepszy przy obecności pp. burm. Jabłońskiego, por. Sławińskiego, Bojanowskiego i Chełmeckiego zdał sprawozdanie kasowe z odbytej uroczystości — Ogólny dochód za bilety wstępu na akademję wynosi zł 92 gr. 50, z czego wydano na wysłanie depeszy hołdowniczej zł 6 gr. 35, pozostałą sumę w kwocie zł 86 gr. 15 postanowiono przekazać w myśl uchwały ogólnego komitetu na bezrobotnych w Gniewie i na Koło Przyjaciół Harcerstwa, składając na ręce p. nacz. Goca jako przewodniczącego Miejskiego Komitetu Pomocy Bezrobotnym zł 43 gr. 15 i na ręce p. kpt. Dąbrowskiego, skarbnika Koła Przyjaciół Harcerstwa zł 43.

— Przewóz na Wiśle. Począwszy od dnia 8 bm. przewóz na Wiśle z Gniewu do Janowa odbywa się już za pomocą promu. W pierwszej chwili uruchomienia promu zdarzył się komiczny wypadek, ponieważ niedobrze zaczepiona lina utrzymująca prom odczepiła się. Prom popłynął zpowrotem do Tczewa. W odległości dopiero dwóch kilometrów od przewozu przyłapał prom statek i przyholował go do Gniewu.

Starogard

— *Pobili egzekutora.* Podczas wykonywania czynności służbowych u fryzjerów braci Bączkowskich pobity został egezekutor Urzędu Skarbowego Jan Goryński. Wojowniczo nastrojeni bracia podarli egzekutorowi akta urzędowe i wyrzucili je na ulicę. Zajściu przyglądały się tłumy ciekawych.

— *Żmije w lasach.* W ostatnich dniach w lasach podmiejskich pojawiły się żmije.

Świecie

— *Co słychać w Siemkowie.* Dnia 19 marca odbyla się w szkole akademja zorganizowana przez Zw. Strzelecki z okazji Imienin Marszałka Piłsudskiego. Sala szkolna wypełniona była po brzegi publicznością ze Siemkowa i okolicy Dłuższe przemówienie wygłosił ob. Weyna z Jeziorek. Obywatele — strzelcy wygłosili kilka deklamacyj, odśpiewali pieśni żołnierskie i odegrali 2 obrazki sceniczne. Następnie dłuższy referat wygłosił ob. prezes Bykowski. Na zakończenie odśpiewano „Boże coś Polskę".

W szkole powszechnej w Siemkowie odbył się wiec protestacyjny przeciwko zakusom hitlerowskim. W obszernym referacie przedstawił nauczyciel Narloch z Bramki odwieczne nasze prawa do Pomorza. Następnie wygłosił przemówienie naucz. Bykowski ze Siemkowa i na zakończenie odczytał rezolucję, stwierdzającą, iż polskiego Pomorza gotowi jesteśmy bronić do ostatniej kropli krwi.

W ostatnim czasie powstała w naszej miejscowości spółdzielnia mleczarska. Tutejsza ludność powitała założenie nowej mleczarni, która znajduje się w rękach polskich z zadowoleniem Przy mleczarni zostanie założony sklep spółdzielczy.

UWAGA! UWAGA!

Polska Żegluga Rzeczna „VISTULA"

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością — Agentura w Grudziądzu

Przystań na Wiśle. Telefon nr. 472.

Odjazd statków z Grudziądza do Gdańska o godz. 15-tej.
Odjazd statków z Grudziądza do Warszawy o godz. 23-ej.*)

*) po przybyciu statku z Gdańska.

Ceny biletów z Grudziądza do Gdańska w kl. I. 10,— w kl. II. 6,— w kl. III 4,50.
Ceny biletów z Grudziądza do Warszawy jednostronne w kl. I. 16,50 w kl. II. 9,90 w kl. III. 6,60
w obie strony **ważne 30 dni** w kl. I. 22,— w kl. II. 13,20 w kl. III. 8.80.

W klasie I. i II. miejsca sypialne i numerowane. Kajuty 2 i 4-o osobowe.

Przewóz towarów na wszystkich liniach od Sandomierza do Gdańska i Gdyni, Łodzi i Bydgoszczy od 30—50 proc. taniej od stawek kolejowych. 2058

Biura nasze

będą w piątek, dn. 14-go i w sobotę, dn. 15-go bm.

zamknięte.

2050

Bank Kwilecki, Potocki i Ska, Oddział Gdański.
Bank Ludowy, Gdańsk.
Bank Związku Spółek Zarobkowych Oddział Gdański
The British and Polish Trade Bank A. G. Gdańsk.

Na Wielkanoc

wyróżniają znawcy jedynie specjalności firmy:

Gustaw Springer nast.

Domherr,
Curacao,
Baumeister,
Wypalanki,
Rumy i araki.

2026

BEZ węgrzyna, koniaku i wina niema **Swięta**

najtaniej u **MACKOWIAKA** Toruń, Szeroka 24

2057

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 14 kwietnia br o godz. 12 u spedytora Sadeckiego — Mickiewicza 8 sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę: całkowite urządzenie cyrku (bez namiotu); licytacja odbędzie się napewno.

Józef Chrzanowski, komornik sądowy.

Km. 544/33

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 13 kwietnia 1933 o godz. 9 sprzedane będą w Gdyni — Urząd Skarbowy w Podwórzu, ul. Starowiejska za gotówkę najwięcej dającemu:

biurka, kanapy, stoły okrągłe, leżanki, fotele, krzesła, zegary stojące, kredensy, lampa elektryczna, pająk, dywany, tapczan dwuosobowy, firany, toaleta damska, podstawka do kwiatów, syreny elektryczne do samochodów, 1 i pół kg drutu do motorów, dynamostarter „Bascha", taboretki, gablotka oszklona, obrazy, umywalka, ubrania, maszyna do szycia, teczka skórkowa, broszki bursztynowe, skarpetki, pończochy, manekiny, zegarek srebrny z łańcuszkiem itd. Zbiórka reflektantów w Urzędzie Skarbowym w podwórzu.

Urząd Skarbowy.

Gdynia, dnia 7 kwietnia 1933 r.
Zlec. nr. 422

ZAPOWIEDŹ. Podaje się do ogólnej wiadomości że: 1) kawaler Zygmunt Cholewa, referendarz, zamieszkały w Sopotach — Wolne Miasto Gdańsk, syn emerytowanego urzędnika kolejowego Jana Cholewy i żony jego Katarzyny z Habotów, oboje zamieszkałych w Krakowie: 2) panna Marja Józefa Engling, bez zawodu, zamieszkała w Wejherowie, ul. Sobieskiego nr. 13, córka zmarłego mistrza rzeźnickiego Karola Englinga ostatnio zamieszkałego w Wejherowie i jego żony Apolonji z Dobrowolskich, zamieszkałej w Wejherowie, chcą zawrzeć związek małżeński. Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić winno w Wejherowie i w Gazecie Gdańskiej (2038

Wejherowo, dnia 7 marca 1933 r.

Urzędnik Stanu Cywilnego.

Spis zapowiedzi nr. 20/1933

Z prawami szkó państwowych 8056

8-klasowe gimnazjum żeńskie

G. Winogrodzkiego w Wejherowie

przyjmuje zapisy do wszystkich klas, poczynając od klasy 2-giej.

Przy gimnazjum wstępne klasy koedukacyjne, przygotowujące do gimnazjum nowego typu

Komisarjat Rządu w Gdyni
Oddział Bezp i Porz. Publicznego.
Nr. I. P. P. 360/33.

Gdynia, dnia 8 lutego 1933 r.

Komisarjat Rządu podaje do publicznej wiadomości, że Komisja dla rejestracji pojazdów mechanicznych urzędować będzie w Toruniu:

w mies. lutym — dnia 11, w mies. marcu — dnia 18 i 25, w mies. kwietniu — dnia 1, 8, 14 i 22.

Właściciele pojazdów mechanicznych, które mają być zarejestrowane winni po myśli § 18 rozp. Min Rob. Publ. i Min Spraw Wewn. z dnia 27. 1. 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 396) złożyć podanie do Urzędu Wojewódzkiego, poczem termin przeglądu będzie wyznaczony. Również kandydaci na kierowców mogą się zgłosić do egzaminu tylko po uprzedniem złożeniu podania po myśli § 59 cyt. rozp. i otrzymaniu wezwania. (450

Za Komisarza Rządu:
(—) Z. Szacherski,
Kierownik Oddz. Bezp. i Porz. Publ

Zlec. nr. 183

Letnisko.

Mam kilka umeblowanych pokoi z kuchniami dla rodzin pragnących wyjechać na letnisko. Dom znajduje się w parku, w którym jest mała woda. Zupełnie przy szosie. Do stacji kolejowej 2 klm., w powiecie grudziądzkim. Zupełna swoboda dla dzieci. Opał i produkty rolne dostarczam. Pojedyńczym mogę dać całodzienne utrzymanie. Ceny podług ugody. Na odpowiedź proszę opłaconą kopertę. Zgłoszenia kierować proszę pod „T. K. G. Letnisko" do „Dnia Pomorskiego" Toruń lub do „Dnia Grudziądzkiego" Grudziądz. 1999

Próbki reklamowe gratis

Herbata o 30% taniej

Urządziwszy własną pakownię herbaty najszlachetniejszych gatunków pierwszorzędnych plantacji mam możność

obniżyć cenę o 30%

Stanisław Grelewicz

Toruń

Wielkie Garbary 19 tel. 853

Import Herbaty Palarnia kawy

Delikatesy i wina krajowe. 1583

R. STENZEL

PIEKARNIA i CUKIERNIA

BYDGOSZCZ Jana Kazimierza 3, telefon 23-07

Filja ul. Gdańska 28 2043

CUKIERNIA I KAWIARNIA

ulica Gdańska 5, tel. 343

przyjmuje wszelkie zamówienia świąteczne.

Dostawa punktualna — ceny niskie.

OTWARCIE W ŚRODĘ, DNIA 12-go BM.!

Grudziądz **DROGERJA** Stara 12

W. ORŁOWSKI

poleca:

mydła, perfumy, wody kolońskie, farby, lakiery, pokosty, pasty do podłóg i obuwia, świece oraz

aparaty fotograficzne, błony, płyty i papiery

Niebywale niskie ceny! Niebywale niskie ceny!

NA STÓŁ WIELKANOCNY

WINA WINIAKI WÓDKI i LIKIERY

STRZELCZYKA 2042

poleca **Fa. WINIAK**

Bydgoszcz Pomorska 1. Tel. 1002, 1750.

Dr. SZAAD Okulista

zmienił godziny przyjęć 10-1 i 4-6.

Toruń Plac Teatralny 30.

Nowość! w dziale fabrykacji wód mineralnych Nowość!

Spowodowani wielkim popytem na naszą **bezbarwną lemoniadę**

„Specjał z Murzynkiem"

wypuściliśmy na rynek **nową lemoniadę** pod nazwą

„Lemoniada Pomarańczowa"

Życząc naszym P. T. Klientom "WESOŁEGO ALLELUJA" polecamy na **święta wielkanocne** nasze znane ze swej jakości piwa: „Zdrój Wielkopolski" **„Matuś"** „Porter Wielkopolski" **„Koźlak".**

„Browar Bydgoski" Sp. z o. o.

BYDGOSZCZ, Ustronie 7. Tel. 1608. 2044

Wełnę drzewną

we wszelkich grubościach oraz kompl. zbite **skrzynie** dostarcza

Parowa Fabryka Skrzyń Włocławek. 1977

TORUN

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Komornik Sądu Grodzkiego rew. VI zam. w Toruniu, ul. Szeroka 33 obwieszcza, że licytować będę w dniu 14 kwietnia 1933 o godz. 11 u sped. Sadeckiego za gotówkę najwięcej dającemu: 2 sypialnie dębowe, stół okrągły, 2 kanapy, 1 bufet dębowy, 4 lustra, szafę bibljoteczną, 2 szafy do bielizny, garnitur klubowy, biurko, 3 nocne stoliki, 3 szafy kuchenne, 6 stołów sosnowych, 6 luster ściennych, 2 kwietniki, 3 obrazy, toaletkę, garn. koszykowy, maszynę do szycia, samochód ciężarowy, większą ilość desek i wiele innych rzeczy.

Janowski, komornik.

BYDGOSZCZ

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W piątek, 14 kwietnia br. sprzedawać będę przy ul. Fordońskiej nr. 41 najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: większą ilość dykt, fornierów, desek, urządzenie biurowe, 1 kasę ogniotrwałą, 19 dźwigów żelaznych itp. (2039

Komornik Sądu Grodzkiego, rew. II.
S. Kustrzyński,
Bydgoszcz, ul. Gdańska 95.

Zlec. nr. 731/8

OBWIESZCZENIE. Termin celem rozpatrzenia wniosku o odroczenie wypłat firmy Wilhelm Sonnenberg, Młyn Parowy i Tartak, Hurtowy Handel Drzewa i Zboża w Nowejwsi-Wielkiej pow. Bydgoszcz wyznacza się na dzień 28 kwietnia 1933 r. godz. 12 w Sądzie Grodzkim w Bydgoszczy pokój nr. 4. Wierzyciele mogą przybyć na rozprawę, celem udzielenia sądowi wyjaśnień. (2040

Bydgoszcz, dnia 4 kwietnia 1933 r.

Sąd Grodzki.

Zlec. nr. 767/8

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI.

W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580), Urząd Skarbowy podaje do ogólnej wiadomości, że dnia 24 kwietnia 1933 r. o godz. 9 odbędzie się w Kwiatkach (Jaszcz), pow. Świecie sprzedaż z licytacji niżej wymienionych ruchomości:

120 m^3 kantówki sosnowej, 25 m^3 desek sosnowych 3 cm grubości i 30 m^3 desek sosnowych. (2059

Świecie n/W., dnia 7 kwietnia 1933 r.

Kierownik Działu Egzekucyjnego
(—) J. Brunke.

Zlec. nr. 306/GR

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 13. 4. 33. sprzedam w Szembruku: 4 jałówki; zbiórka licytantów o godz. 13 przed oberżą p. Weicherta.

Kowalski, komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu. Nr. 770

I. Ogłoszenie.

Niniejszem zwołujemy P. T. Akcjonarjuszy Pomorskiego Banku Rolniczego Sp. Akc. w Toruniu na Zwyczajne Walne Zgromadzenie akcjonarjuszów, które się odbędzie

10 maja 1933 r. o g. 16-tej

w lokalu Banku w Toruniu przy ul. Szerokiej nr. 30.

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Dyrekcji i Rady Nadzorczej za rok obrachunkowy 1931 i 1932.
2) Reasumpcja Walnego Zgromadzenia z 10. 7. 31. dot. obniżenia kapitału o zł 500.000,—.
3) Zatwierdzenie bilansu netto na dzień 31. 12. 1931 i 1932 oraz rachunku strat i zysków za r. 1931 i 1932.
4) Udzielenie absolutorjum Radzie Nadzorczej i Dyrekcji.
5) Uchwała co do dalszego istnienia lub likwidacji Spółki i ewtl. wybór likwidatora.
6) Wybory do Rady Nadzorczej.
7) Zmiana statutu drogą skreślenia zdania 2-go § 4-go (skład dyrekcji).
8) Wolne wnioski.

Akcjonarjusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego zgłosić mogą dodatkowe sprawy na porządek obrad w drodze pisemnej na ręce Dyrekcji Spółki w terminie najdalej na 14 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia.

Każdy akcjonarjusz pragnący uczestniczyć w Walnem Zgromadzeniu winien złożyć posiadane akcje lub kwity na akcje najpóźniej 3 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia do godz. 12 w południe w kasie Pomorskiego Banku Rolniczego, w Banku Cukrownictwa lub w Banku Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego albo u notarjusza. (2032

Pomorski Bank Rolniczy Spółka Akcyjna.
Dyrekcja.

TAPETY

Farby Lakiery

najkorzystniej

Hurtownia Jan Kapczyński

Toruń, ul. Szeroka 15.
Szczytna 15. 1872

To nieprawda

że wszystkie drogi prowadzą do klienta

Jedyna i najkrótsza droga to umiejętne zredagowanie **ogłoszenia** w

„DNIU POMORSKIM"

NAJPOCZYTNIEJSZEM PIŚMIE NA POMORZU.

Wydawnictwa „Dnia Pomorskiego" wychodzą w 9-ciu miastach POMORZA i WIELKOPOLSKI.

OGŁOSZENIE

zamieszczone w "Dniu Pomorskim" ukaże się jednocześnie w 7 pismach na Pomorzu i to **zupełnie bezpłatnie** i tak: w „Gazecie Morskiej", „Dniu Grudziądzkim", „Dniu Kujawskim", „Dniu Bydgoskim", „Gazecie Gdańskiej" i „Gazecie Mogileńskiej"

Przyjmuje

ADMINISTRACJA „DNIA POMORSKIEGO"

ul. Szeroka 11. TORUŃ Telefon 748.

Piegi

usuwa pod gwarancją **„Axela"-Krem;** słoik tylko 2.— zł. J. Gadebusch Poznań, Nowa 7. 1667

Przysposabiam do egzaminów, udzielam

lekcyj

francuskiego, angielskiego niemieckiego i gry na fortepianie. Adamska, Sukiennicza 4. Toruń. 8031

Mieszkania

komfortowe, Szopena 19 7-pokojowe na parterze oraz 8-pokojowe I. piętro, nadające się i na biura urzędowe, wynajmę 1 maja. Toruń Bydgoska 46, Siudowski. 2055

Legitymację

kolejową wydaną przez D. Okręgową Gdańsk proszę o zwrot za wynagrodzeniem do D. Z. I. Toruń-Przedmieście dworzec. Seweryn Popiłko 2052

Sery

pełnotłuste tylżycki ½ kg 1,20 i 1,40 szwajcarski 2,20 śmietankowy 1,40 poleca Gerszewski Toruń, Prosta 10, 1711

Wyprzedaż świąteczna starych win węgierskich ¹/₁ Ltr. **5.— zł.**

„HUNGARIA"

TORUŃ, Prosta 19. Telefon 125. 201

ENIA

Barwniki do jaj. w 8 kolorach wszędzie do nabycia T. Rzymkowski, Toruń, ul. Szeroka 43.

Radjo

3-lampkowe sprzedam tanio. Mickiew.cza 92 m. 5.

Drogerja Perfumerja

UNIVERSAL

Toruń, ul. Szeroka 17, tel. 86, 1960

Ziemniaki

jadalne żółtomięsne „Industrja" oddaje w każdej ilości po korzystnej cenie loco dom 1895

„Tranzyt" Toruń,

Przedzamcze 20 tel. 242.

Korespondentka

polsko-niemiecko-angielska poszukuje posady. Zgłoszenia do Administr. „Gazety Morskiej" Gdynia. 1975

Nowoczesne

urządzenia wodolecznicze, inhalacje solankowe, emanatorjum radowe, kąpiele borowinowe posiada Zdrojowisko Inowrocław. Reumatyzm, artretyzm, choroby przemiany materji, kobiece, dzieci, nerwowe, porażenia. Kuracje ryczałtowe Informuje Zarząd. 1468

Mistrz

ceglarski, z dobremi świadectwami i długoletnią praktyką, poszukuje od zaraz posady w parowej cegielni. Zgłoszenia proszę kierować do Administracji „Dnia Pomorskiego" w Toruniu pod Nr. 1912. 1925

Kto się chce nauczyć

Sadownictwa

specjalnie sadzenia i pielęgnowania drzewek owocowych (karłowych) bezpłatnie może się zgłosić do L. Sadeckiego Toruń, Mickiewicza 8. 2028

Na stół świąteczny tylko

Piwo Okocimskie

Gen. Repr. **T. Chmurzyński**

TORUŃ, Prosta 19. Tel. 125. 2014

K. M.

Czekam czwartek godz. 4 w Italji Toruń. O. B.

Lokale

na biura do wydzierżawienia. Sadecki Mickiewicza 6/8. 2027

Pomocnik

fryzjerski starszy potrzebny zaraz lub później Spółka Fryzjerska Inowrocław. 2036

TANIO!!!

Migdały olbrz.	½ kg		5.50
Sułtanki	- -	½ kg	2 80
Koryntki	- -	½ kg	1.40
Margaryna	-	½ kg	—.95
Smalec szt.	-	½ kg	—.90

Araczewski

Toruń Chełmińska 1. 2051

Słońce się śmieje! a razem z nim się śmieje Przyjaciel-Fota gdyż

FOTO-KÖNIG

w domu Danziger Hof w Gdańsku ma na składzie najtańszy **Foma-Film** 6×9 tylko **1 45 guld.** i wykonuje prace z zakresu fotografji czysto i tanio.

Łom czekoladowy

deserowy	⅛ kg.	**45 gr.**
mleczny	⅛ kg.	**55 gr.**
z ryżem	⅛ kg.	**50 gr.**
nadziewany	⅛ kg.	**30 gr.**

wyroby WEDLA stale na składzie po cenach fabrycznych

ZAJĄCE

jajka wielkanocne

w największym wyborze po najtańszych cenach własnej fabrykacji poleca

F. Łęgowski

Toruń, Szeroka 4. (1854

Baczność

nadszedł

Papier

biały, pakowy **kg. 70 gr.**

ponad 5 kg. 65 gr.

przy balocie 60 gr.

póki zapas starczy

WŁADYSŁAW KULERSKI

Grudziądz, Pańska 19. 1985

Koncesję

na

sprzedaż butelkową

wyrobów Monopoli Państwowych ulokuje inwalida wojenny, który może zarazem prowadzić książki handlowe. Adres wskaże administracja „Gazety Morskiej" Gdynia. 2037

Darmo!!!

butelkę słodkiego wina przy zakupie ponad 15.— zł. na wszelkie towary oprócz cukru. Araczewski, Toruń, ul. Chełmińska. 2051

Grzyby!!!

½ kg. 7.50, matjasy duże 40 gr oliwa franc. 100 gramów 50 gr. Araczewski, Toruń, Chełmińska. 2051

Specjalności świąteczne!

Wina Wódki Likiery

po cenach najniższych poleca

B. JAGŁA

=skład delikatesów=

Bydgoszcz, Marsz. Focha 10 tel. 1462. 2041

Telegramy

Z ostatniej chwili

Zbrodnia brzuchowicka w drobiazgowej analizie biegłych

Wznowienie procesu przeciw Gorgonowej

Kraków, 12. 4. (Pat). **Proces Gorgonowej wznowiony został po 8-dniowej przerwie,** spowodowanej chorobą sędziego przysięgłego Perausa.

Rozprawa wczorajsza rozpoczęła się z pewnem **opóźnieniem,** wskutek niestawienia się na czas **biegłego dr. Piro.**

Na wstępie przewodniczący oznajmił, że **sędzia dr. Solecki jako sędzia zapasowy** brał udział w naradach i głosowaniu trybunału z głosem doradczym.

Sąd dopuścił **przeprowadzenie dowodu biegłych dr. Hirszfelda, Lewandowskiego i Szymczaką.** Zkolei przystąpiono do przesłuchania biegłego **dr. Dadleza i dr. Piro.**

Dr. Dadlez zeznając, **NIE WYKLUCZA MOŻLIWOŚCI UŻYCIA DŻAGANU JAKO NARZĘDZIA MORDU,** opisując badania nad rozmaitego rodzaju przedmiotami żelaznemi ze **śladami krwi,** przedmiotami żelaznemi, pokrytemi rdzą i czystemi, które zanurzał w wodzie dla stwierdzenia, jak długo krew na nim pozostaje. **Co do czwartej rany na głowie,** uważa za mało prawdopodobne, aby mogła być zadana dżaganem.

Biegły dr. Piro ma wątpliwości co do linijnego draśnięcia kości. Zeznania dr. Piro są **niepewne** i składa je dopiero po dłuższym namyśle i wahaniu.

Po półgodzinnej przerwie sąd przystąpił do **wysłuchania opinji dr. Olbrychta,** która wywołała zaciekawienie. W zeznaniach swych **dr.** Olbrycht zaznaczył, że **PRZYCZYNĄ ŚMIERCI LUSI ZAREMBIANKI BYŁO UDERZENIE NARZĘDZIEM TĘPO-KRAWĘDZISTEM. Mógł nim być dżagan, jednak nie można stwierdzić, że to był napewno dżagan.** Chociaż śladów krwi na dżaganie nie znaleziono, nie wyklucza to, że krew mogła się znajdować. Objaśniając **krzepnięcie krwi,** dr. Olbrycht podkreśla, że zależy to od okoliczności, szczególniej od temperatury, tak, że naprzykład przy bardzo niskiej temperaturze krew prawie nie może krzepnąć, im wyższa temperatura, tem prędzej krew krzepnie. Położenie obok siebie ran jest dowodem, że **rany te zadała jedna osoba.** Mógł to być tak dobrze **mężczyzna, jak kobieta.** Ślady na prawej ręce biegły tłumaczy w ten sposób, że **ofiara odruchowo mogła się zasłonić przed ciosami** i w ten sposób została ugodzona w rękę. Kierunek **spływania krwi** wskazuje, że **denatka spała na prawym boku lewą skronią do góry i w tem położeniu została zamordowana.** Nie ulega wątpliwości, że przyczyną śmierci była **rana tłuczona czaszki,** połączona z jej zmiażdżeniem i krwawieniem wewnętrznem. O ile chodzi o czas śmierci, to przyjąć można, że **śmierć nastąpiła między godz. 12 a 1 w nocy,** a to wobec tego, że w żołądku denatki znaleziono niestrawiony jeszcze spożyty wieczorem pokarm. Co do **czwartej rany, która wywołuje pewne wątpliwości,** dr. Olbrycht stwierdza, że nie można do niej przywiązywać **żadnego znaczenia** dlatego, że ma ona brzegi zmiażdżone, co wskazuje, że zadana została narzędziem tępo-krawędzistem mimo, że jest prostolinijne. **NARZĘDZIE ŚMIERCI UŻYTE BYŁO Z NIEWIELKĄ SIŁĄ.** Rzeczoznawca demonstruje bogaty materjał eksperymentalny, który pokazuje trybunałowi i przysięgłym, pokazując czaszki i słoje, wypełnione preparatami medycznemi.

Zkolei przewodniczący zarządził przerwę, po której odbyła się **ROZPRAWA TAJNA, w czasie której rozważano sprawę uszkodzenia genitalji denatki, celem stwierdzenia, czy ma się tu do czynienia z wypadkiem mordu seksualnego.**

Po rozprawie tajnej, która się zakończyła około godz. 18 rozprawę odroczono do **dziś** do godz. 9.

Odebranie debitu w Niemczech „Gazecie Gdańskiej"

Niemiecka poczta w Berlinie doniosła gdańskiemu urzędowi pocztowemu, że rozpowszechnianie **ukazującego się w Gdańsku dziennika „Gazeta Gdańska" jest na całym terenie Rzeszy zakazane na nieokreślony okres czasu.** O zakazie tym doniosła poczta gdańska Redakcji „Gazety Gdańskiej".

W piśmie władz Rzeszy do poczty gdańskiej nie **podano żadnego uzasadnienia zakazu.** Przypuszczać jednak należy, że powodem wystąpienia rządu niemieckiego przeciwko „Gazecie Gdańskiej" jest **stała i otwarta walka dzienników naszego Wydawnictwa, z wojującym hitleryzmem i zbrodniczą działalnością różnego rodzaju bojówek niemieckich, które, mordując i znęcając się nad mniejszością polską w Niemczech, cieszą się opieką władz „Trzeciej Rzeszy".**

Zwłoki ś. p. arcybiskupa Mańkowskiego

spoczęły w podziemiach katedry łuckiej

Łuck, 12. 4. (PAT). W dniu wczorajszym **odbył się w Łucku pogrzeb ks. arcybiskupa Piotra Mańkowskiego,** byłego biskupa kamienieckiego, zamieszkałego ostatnio we Włodzimierzu Wołyńskim.

Śmierć ks. arcybiskupa Mańkowskiego nastąpiła jak wiadomo w pociągu na linji Przemyśl — Lwów w Sądowej Wiszni, w czasie powrotu z pogrzebu ś. p. ks. biskupa Nowaka.

W pogrzebie **wzięła udział większość biskupów polskich** oraz liczne delegacje duchowieństwa z Wołynia, jakoteż delegacje instytucyj naukowych, któremi ks. arcybiskup szczególnie się opiekował. Po odprawieniu żałobnych modłów **zwłoki zmarłego ks. arcybiskupa złożono w podziemiach katedry łuckiej.**

Firmy angielskie i holenderskie bojkotują Niemcy

Znamienne listy do firm łódzkich

Łódź, 12. 4. (PAT). „Republika" donosi: W dniu wczorajszym dwie większe firmy łódzkie, eksportujące towary z Polski do **Angji, otrzymały listy z Londynu od tamtejszych importerów,** iż towary nie mogą być **przewożone ani przez porty niemieckie ani też na statkach niemieckich.** Gdyby mimo tego warunku firmy łódzkie nie zechciały uwzględnić życzeń angielskich, wówczas importerzy angielscy uważać będą zamówienia za niebyłe i nie będą ich honorować.

Pozatem jedna z fabryk łódzkich otrzymała **list z Holandji,** w którym klijent domaga się, aby zamówiony towar (chodzi tu o konfekcję) nie był wykańczany przy pomocy wyrobów niemieckich. Wzmiankowana firma prosi o unikanie **przy jej zamówieniach wszelkiego kontaktu gospodarczego z Niemcami,** gdyż jak pisze „pragnęlibyśmy uniknąć wszystkiego, co w jakikolwiek sposób mogłoby nasunąć Niemcom myśl o tem, że świat patrzeć będzie z pobłażaniem na niesłychane postępowanie władz niemieckich wobec ludzi, posiadających inne przekonania religijne i polityczne, niż obecny rząd i jego zwolennicy."

„Na polski sport balonowy zwrócone są oczy całego świata"

Bruksela, 12. 4. (PAT). W rozmowie z korespondentem Pata czterokrotny zwycięzca zawodów o puhar Gordona Bennetta **Ernest Demuytor** oświadczył m. in. co następuje: **„Jestem zachwycony postępem, jakiego dokonał sport balonowy w Polsce.** Ostatnia **wyprawa por. Burzyńskiego i Hynka zwróciła na was uwagę całego świata** i to mnie tem bardziej cieszy, że kilka miesięcy temu, po pobycie w Polsce, przepowiedziałem w prasie, iż **kraj wasz osiągnie w sporcie balonowym wspaniałe rezultaty."**

Parlamentarzyści polscy w Paryżu

Przyjęcie u ambasadora Chłapowskiego

Paryż, 12. 4. (PAT). Z okazji pobytu w Paryżu **delegacji grupy parlamentarnej polsko-francuskiej,** ambasador **Chłapowski** wydał śniadanie, na którem był obecny prezes senatu **Jannenay,** minister spraw zagr. **Paul-Boncour, były premjer Herriot, Caillaux,** prezes grupy parlamentarnej francusko-polskiej poseł **Bibier,** wiceprezes senatu **Ordinaire,** wiceprezes izby Delbos, były minister **Marin** i **Ribies,** sekretarz generalny francuskiego ministra spraw zagr. **Leger** i wielu parlamentarzystów francuskich oraz delegacja polska **z Januszem Radziwiłłem** i wicemarszałkiem Sejmu **Makowskim** na czele.

Lotnik litewski wylądował pod Wilnem

(o) Warszawa, 12. 4. (T. wł.) W Wilnie **przebywa** obecnie lotnik litewski Nausiedas, **który** przed kilku dniami **zmuszony był do lądowania na terytorjum polskiem** w pobliżu stacji kolejowej Zawiasy. Do lądowania zmusił go **silny wicher** i brak benzyny. Lotnik litewski otrzymał już pozwolenie na powrót do **Litwy.** Samolot władze polskie wysyłają do Kowna przez Dynaburg.

Miss Francja

Paryż, 12. 4. (PAT). Miss Francją na rok bieżący wybrana została panna **Jecqueline Bertin-Lequicu.** Wybrana królowa piękności jest **blondynką, paryżanką,** liczy lat 16 i pół. **Była** odznaczona za urodę jeszcze jako mała **dziewczynka** na konkursie piękności dzieci.

Biskup polowy W. P. na audjencji u Marszałka Piłsudskiego

Warszawa, 12. 4. (PAT). Dnia 11 bm. p. Marszałek Polski, minister spraw wojskowych, **Józef Piłsudski,** w obecności szefa gabinetu ministra pułk. dypl. Adama Sokołowskiego **przyjął J. E. ks. Józefa Gawlinę, biskupa polowego W. P. na dłuższej służbowej audjencji.**

Spadek bezrobocia o przeszło 5 tysięcy osób

Warszawa, 12. 4. (PAT). Ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w P. U. P. P. w dniu 8 kwietnia wynosiła na terenie całego państwa **274.514 osób,** co stanowi **spadek** w stosunku do tygodnia poprzedniego **o 5.265 osób.**

Godziny urzędowe w Wielkim Tygodniu

Warszawa, 12. 4. (PAT). W Wielki Piątek urzędy państwowe czynne będą do godz. 13, w Wielką Sobotę do godz. 12.

Eksperci austrjaccy w Warszawie

(o) Warszawa, 12. 4. (T. wł.) Do Warszawy **przybyli eksperci rządu austrjackiego, którzy z przedstawicielami rządu polskiego przeprowadzą rokowania o zawarcie pełnego układu handlowego między Polską i Austrją,** z uwzględnieniem nowej polskiej taryfy celnej. **Rokowania rozpoczęły się wczoraj.**

Szkoła szybowcowa pod Kielcami

Kielce, 12. 4. (Pat). W dniu wczorajszym odbyło się **uroczyste otwarcie szkoły szybowcowej pod Kielcami.** Na pierwszy kurs przybyło **40 uczestników harcerzy,** którzy po ukończeniu kursu mają wziąć udział w zjeździe harcerskim na Węgrzech.

Nagrodę artystyczną Warszawy otrzymała Z. Stankiewiczowa

Warszawa, 12. 4. (Pat). Sąd konkursowy nagrody artystycznej miasta stoł. Warszawy pod przewodnictwem wiceprezesa rady miejskiej **p. Wilczyńskiego** na posiedzeniu w dn. 11 kwietnia br. **przyznał nagrodę za rok 1933 pani Zofji Stankiewiczowej za całokształt jej działalności na polu grafiki.** Wysokość nagrody w roku bieżącym wynosi **5.000 zł.** Urzędowe ogłoszenie nagrody z jej umotywowaniem nastąpi w dn. 3 maja br., wręczenie zaś odbędzie się w terminie późniejszym na jednem z posiedzeń rady miejskiej.

Kto wygrał miljon?

Warszawa, 12. 4. (PAT). Ciągnienie loterji klasowej w ostatnim dniu losowania przyniosło następujące wyniki.

Zł. jeden miljon padł na numer 61.415.
20.000 zł. na nr. 147.890.
10.000 zł. na nr. 45.347.
5.000 zł. na nr. 140.988.

Wet za wet

Katowice, 12. 4. (Pat). Ubiegłej nocy w Świętochłowicach pomalowano **czarnym lakierem** dwa szyldy Polskiego Monopolu Tytuniowego z godłem państwowem. Tejże nocy pomalowano również czarnym lakierem szyld Komunalnej Kasy Oszczędności oraz tabliczki kilku lekarzy polskich.

Tarnowskie Góry, 12. 4. (Pat). W nocy z 10 na 11 bm. nieznani sprawcy pomalowali **czerwonym lakierem** okna wystawowe miejscowych kupców niemieckich, umieszczając napisy przeciwko **prześladowaniu żydów** w Niemczech. Podobny wypadek wydarzył się w Bielsku.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-łamowej . . 0,20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . 1.00 zł
na drugiej i trzeciej stronie 0,80 zł — w tekście . . . . 0.50 zł
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersze m/m na stronie 7-łamowej. . . . . 15 fen.
„ „ „ „ „ 4 „ . . . . . 50 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . . 10 fen.
Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Mickiewicza 3
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Józef Dobrostański Mostowa 6.
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p.
Redaktor odpowiedz. na Gdynię Wiktor Mielnikow Gdynia, Świętojańska
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław, Bronisław Jędrzejczak, Inowrocław, plac Kasprowicza 4a.
Redaktor odpowiedz. na Grudziądz, Józef Stanach. Grudziądz, Rynek 10/11.
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski", „Dzień Bydgoski," „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki" „Dzień Kujawski"
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu

Abonament miesięczny wynosi
w ekspedycji miejscowych agencjach . . . . 3.— zł
z odnoszeniem do domu w Toruniu . . . . 3.40 zł
przez pocztę z odnoszeniem . . . . 3.36 zł
pod opaską . . . . 4.50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . 2.50 gd przez chłopca . . . . . 2.30 gd
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, zagranicą 4 gd . . 7.— gd
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma